

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Epistola Responsoria R. P. Isaaci De Bruyn Societatis Jesu
Ad Eximium Dominum Martinum De Svvaen S. Th.
Doctorem Lovaniensem &c.**

Bruyn, Isaac van

[Verlagsort nicht ermittelbar], 1693

urn:nbn:de:hbz:466:1-40327

Th

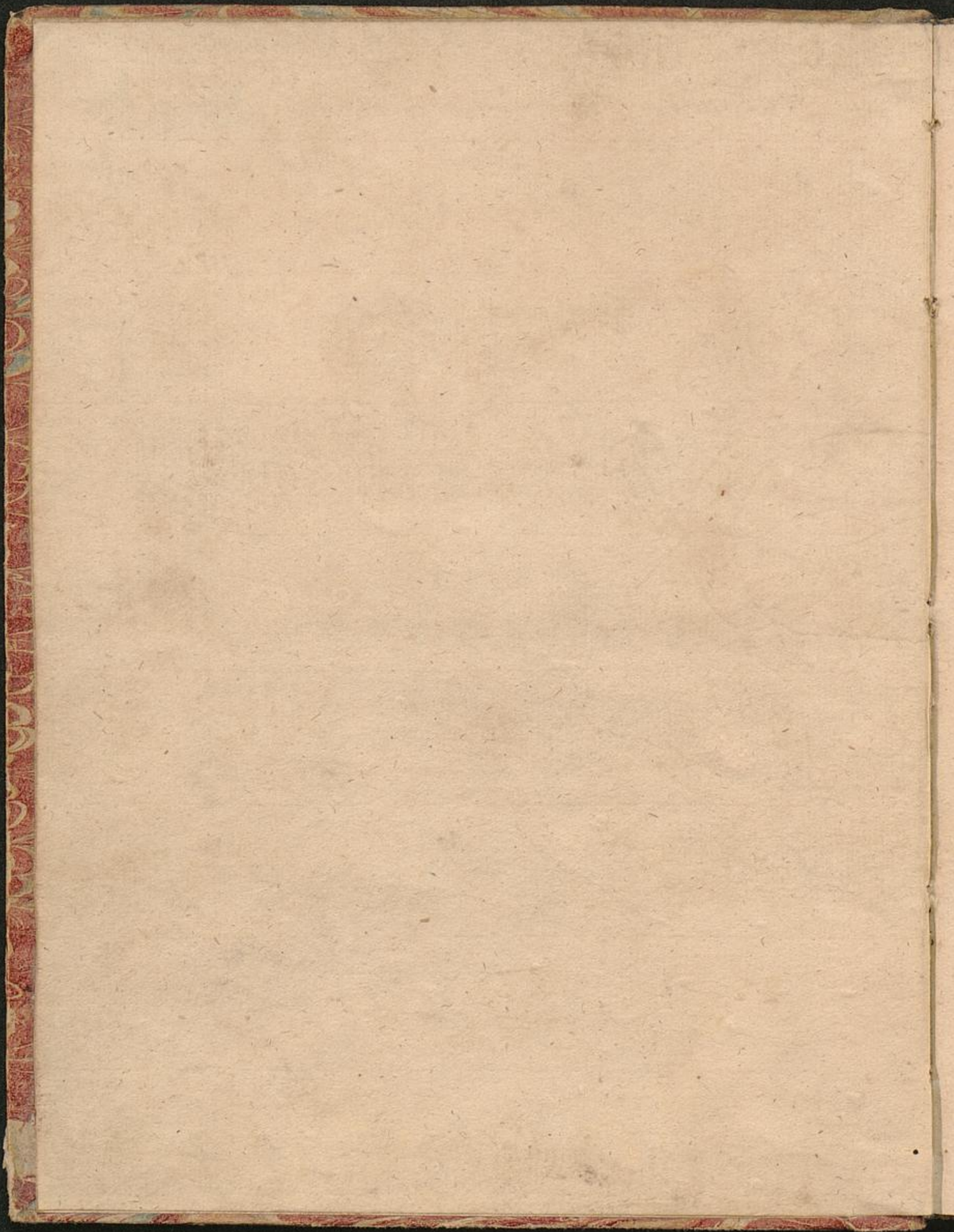
2168

Th. 2168.

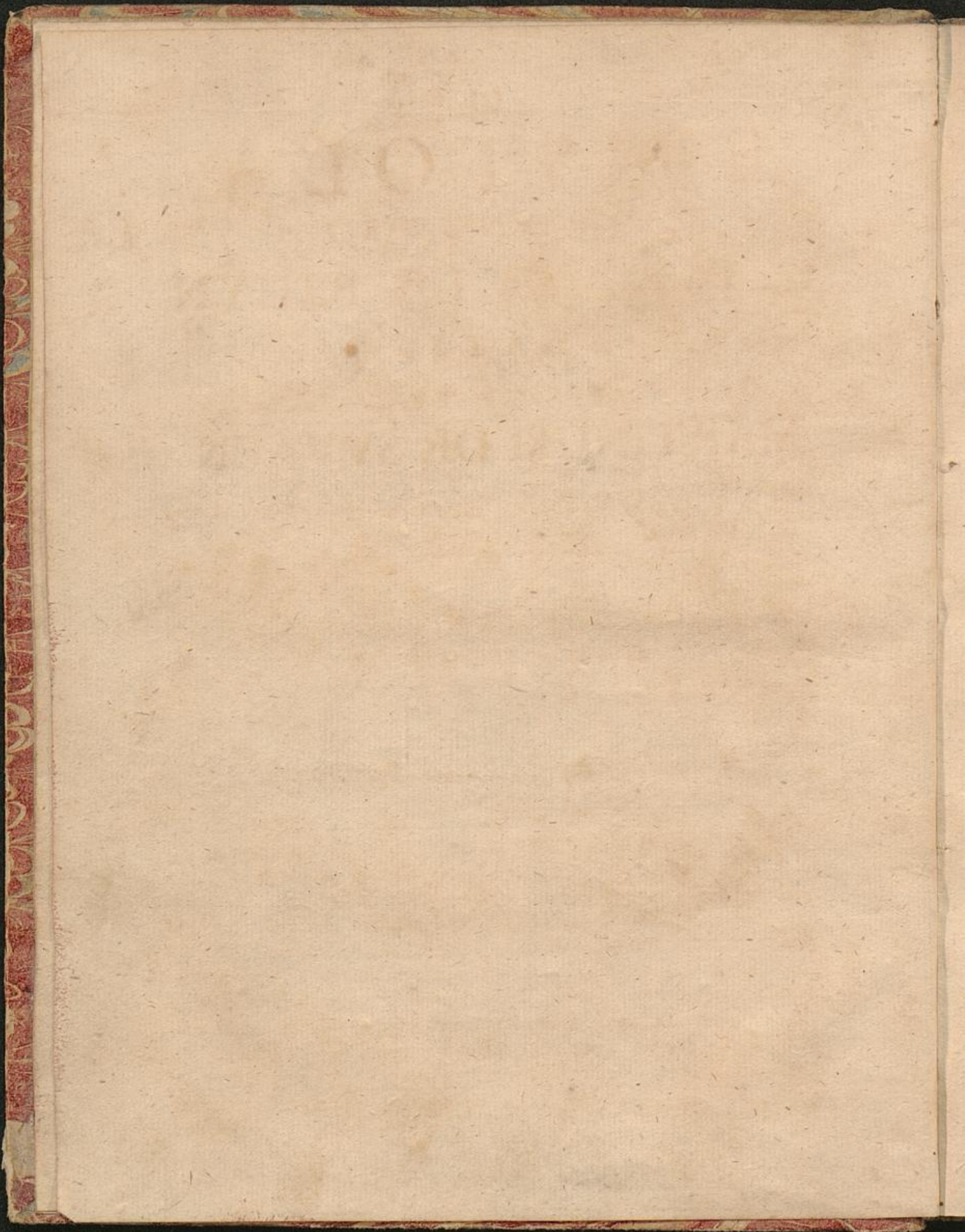
D III

- 20.

(1)

EPISTOLA
RESPONSORIA
R. P. ISAACI DE BRUYN
SOCIETATIS JESU
AD EXIMIUM DOMINUM
MARTINUM DE SVVAEN

S. Th. Doctorem Lovaniensem &c.

Collegii Soc. Jesu CAPUT PRIMUM. *Paderborna*

Expenditur Exordium Eximii, & injustis
ejus querimoniis satisfit.

§. I.

Retunditur injusta Eximii Querimonia.

ACcepi Epistolam Tuam, Vir Eximie: animo illam pa-
cato percurri, & quamquam nonnunquam in me, me-
osque Socios esses iniquior, non fui tamen commotus.
Unum dolebam, tantum tibi laboris sumptum esse fru-
strà. Epistola nihil habebat epistolare, sed apparebat po-
tius veluti delineatio quædam rudis, prolixioris Apologiæ. Habe igitur
ad scriptum tuum non breve, responsum paulò prolixius, ut queri
deinde non possis ex argumentis tuis aliquid à me dissimulatum esse.
Responsum hanc luci non ita pridem debitam vulgare distuli ad-
huc, quod morbo te non levi correptum intelligerem, ne ægro,
quod aiunt, leoni viderer velle insultare, teque illo tempore scripto
gravarem, quo suam menti corpus serenitatem invidet, nec rationum
A pondus

pondus examine justo librari patitur. Nunc, ubi tibi redditam sanitatem intelligo, spero rationes meas altius animunt tuum subituras, atque hunc non minimum futurum moræ meæ fructum.

Cessantibus aliis tibi ipsi applaudis, cum tuam adversus me Epistolam sic ordiris: *Benedictus Deus, quo adjuvante tam orthodoxè, dilucidèque sententiam meam de Gratia & libero arbitrio publicis in scriptis exponere mihi licuit, ut ea à Primariis tum Cleri, tum Religiosorum Ordinum Viris sive in, sive extra hanc Academiam tamquam genuina S. S. Augustini & Thoma doctrina commendari, à nemine hactenus gratia per se efficacis defensore vel leviter impugnari, denique & à R. V. non nisi hoc solo Titulo arrodì meruerit, quod existimes, alia me interius sentire, quam publicis in scriptis coram Orbe universo professus sum. Hunc præcocem Triumphum lamentabilibus næviis mox ipse contaminas ac suspectum reddis ita prolequens: Placuit nihilominus tibi, R. P. tum in nuperis tuis Thesibus, tum in earundem publica defensione, me quidem ut hæreticum per te, vel per discipulum tuum proclamare, & hanc orthodoxam doctrinam meam de hæresi suspectam reddere.*

Egone sim præceps adeò, ut aut hæreticum te proclamem, aut proclamari sinam, aut adeò præceps sit è meis quisquam? Idque non in Disputationibus tantum, in quibus nonnunquam fervor linguam præcipitat, sed in ipsis Thesibus, quæ solent animo pacatiore concipi? Ubi quæso, quâ paginâ, quotâ Thesi id à me peccatum est? Cur non designasti locum aliquem ex quo similis calumnia possit exculpi? Satis tibi fuit Theses ipsas nominare, sed si verè reperisses aliquid, avidissimè credo descripsisses, tu, qui nihil ambis magis, quam ejusmodi laciniis scripta tua ampliare, & cantilenis iisdem temper recantatis reddere æstimabilia. Hanc igitur Querimoniam tuam partem primam pro nihilo habeo.

Nunc ad alteram: *Adsunt mihi, inquis, instrumenta fide dignissima, quibus evincam, iniquissimam hanc calumniam mihi in Disputatione tua nupera impactam fuisse. Quæ illa? testes credo, quibus ante hac lusus sæpius, Eruditis Lectoribus ludibrium debuisti. Qui cito credit, Exim: Martine, levis est corde, solent non rarò discipuli, quales, ut reor sunt tui testes, per ejusmodi frivolas delationes Magistrorum suorum gratiam aucupari. Quidquid in Disputatione dictum est, id ipse tibi quam potero brevissimè, & sincerissimè exponam. Quidam è disputatoribus causam tuam & SUPPLICANTIUM agens contendebat non aliud usitatum fuisse unquam in Ecclesia, quam, ut etiam à suspectæ fidei hominibus exigeretur Professio, non qua Autorem aliquem, aut ali-*

alicujus Libri sensum , sed quâ hæresim proscrip-
 tã damnarent. Inter
 cætera allatum est exemplum Theodoretì , de quo (ut notabat defen-
 dens) quamdiu tergiversabatur absolutè anathema dicere Nestorio ,
 proclamabant Chalcedonen-
 sis Synodi Patres: *Theodoretus Hæreticus est :
 Hæreticum foras mitte.* Atque ita Argumento finis impositus est. Hic
 summam habes totius rei actæ ; unde Testes illos tuos non alio pacto
 liberare possum crimine testimonii falsi , nisi Te sibi repræsentaverint
 ut Theodoretum alterum in Chalcedonen-
 si Synodo reum actum , adeo
 ut quod referebatur proclamatum fuisse à Patribus adversus Theodore-
 tum , adversus Te à nobis proclamatum esse judicaverint. Occasionem
 huic errori dederit , quod in eadem cum Theodoreto causa versari vi-
 deri possis. Clamabat & protestabatur Theodoretus coram synodo , uti
 ejus acta referunt : *Ego per Dei gratiam ab Orthodoxis sum nutritus , &
 Orthodoxè docui .... & non solum Nestorium & Eutychem , sed & omnem
 hominem , qui rectè non sapit , aversor .... omnem Hæreticum anathe-
 matizo , Nestorium & Eutychem & omnem hominem dicentem , vel opi-
 nantem duos filios , anathematizo.* Similia ex Te , si tamen usque co-
 profilire te passus est amor Jansenii , audiverant forte illi tui : *Ab Or-
 thodoxis , Laus Deo , educatus sum : CHRISTIANUS nomen meum , CA-
 THOLICUS cognomen: Orthodoxè semper docui : damno omnem sensum ab
 Ecclesia in quinque famosis Propositionibus damnatum : omnem hominem,
 qui non rectè sapit , aversor , ipsum etiam Jansenium , si is erravit.* Hæc
 omnia à Theodoreto tam speciosè proclamata , non potuerunt illum
 hæresios suspitione eximere *Episcopi clamaverunt , ille Hæreticus est :
 iste Nestorianus est. Hæreticum foras mitte :* donec disertis tandem ver-
 bis , citra exceptionem omnem apertè diceret *Anathema Nestorio* illa
 Te inter & Theodoretum in quæstione prorsus eadem similitudo fe-
 cerit , ut de Te dictum fuisset quod erat de Theodoreto narratum.
 Hoc quippe unum discriminis intercedit , quod Tu necdum ut Theo-
 doretus in synodo œcumenica spectabilis adactus sis communibus Epif-
 coporum vocibus anathema dicere Jansenio : quod si tum detrectares ,
 ut detrectasti hætenus , quid auditorus esses , potes ex Theodoreti ex-
 emplo discere. Hæc ad injustam illam tuam querimoniam retunden-
 dam dicta sunt.

*Exponuntur rationes ob quas Eximius de Hæresi
Janseniana suspectus videatur.*

NUllus inficior, quædam in meis Thesisibus congesta esse, quæ fidem & Doctrinam tuam, Vir Eximie, jure merito, Orthodoxis omnibus suspectam faciant: sed hæc à me non tam quæsitæ sunt, quam à Teipso obtrusa: dum postquam primus, nec à me unquam vel verbo laceffitus, per tuas Antitheses ad certamen provocasses, ea deinde ad defensionem tuam attulisti, quæ fidem tuam non tam purgarent, quam magis magisque inficerent, relictis ubique non obscuris pertinaciæ cujusdam vestigiis, quæ Jansenii doctrinam ejurare Religioni quodammodo ducis.

I. Namque in proponenda tua doctrina phrasibus illis uteris ac loquendi modis, quales passim occurrunt in Jansenio, quod cum tibi à me objectum esset, *quam vana* exclamas Epistolæ tuæ §.7. *Diverticula! sane quos habeat (Jansenius) loquendi modos, parum, vel nihil mea interest: dummodo &c.* Interesse deberet plurimum Exim. Magister: nam ut scitè Hieronymus, cum hæreticis ne verbum quidem oportet habere commune, in ea præsertim materia, in qua tam evidens est ob circumstantia undique præcipitia, errandi discrimen, viasque tam lubricas, in quibus tot præstantia ingenia, fefellit vestigium.

II. Posteaquam hæc ratione in apertam erroris suspensionem temerè te conjecisses, velut ad sacram anchoram, aut ultimam naufragantium tabulam, trito jam à suspectis hominibus tramite, ad quinque articulos confugisti, à Jansenianæ factionis primipilis, in supremis rerum angustiis, in Gallia olim ex Arnaldi genio adornatos, dubio sub phrasibus Thomisticis habitu, sub quibus Jansenianum virus occultè delitesceret, ut à me in Thesisibus Anni 1689. & deinde ab aliis operosius demonstratum est, ad quæ, ut tua phrasi utar, pisce mutior hæsisisti hætenus.

III. Iisdem prorsus principiis niteris, quibus nituntur Calvinus & Jansenius, totumque suum superstruxerunt de gratia Systema, quæq; cum Systemate Thomistico è diametro pugnant, ut manifestum feci Thesisibus Anni 1688.

IV. Dum Thomista videri studes, non apicularum sed araneorum

mo-

morem imitaris , & ut scribebam nuper , ex lectissimis Thomistarum scriptis , modos loquendi studiosè seligis crudos maximè , qui que ad Iansenii sensum videantur adludere , non secus ac si ex hortis omnium nobilissimorum florum copiâ refertis , solos eligeres graveolentes.

V. Non sine singulari præconio atque aggestis laudibus commendas doctrinam D. De Laleu & D. Rivette , tam apertè Iansenio consentientium , ut è decem Doctoribus Parisiensibus , qui Theologiam in Sorbona publicè prælegunt , quorum judicio scripta eorum fuerant subjecta , repertus sit nullus , qui non judicaverit eandem in iis contineri doctrinam , quæ in Iansenio condemnata est.

VI. Pressus definitione Concilii Tridentini adversus Calvinum promulgatâ , non vereris asseverare , Calvinistas præcipuos hujus temporis in materia de libertate & gratia , eadem sentire & loqui , quæ Catholici loquuntur & sentiunt. Qui tamen ipsi cum sua Dordracena Synodo profitentur apertè , se ne ad latum unguem à Calvini vestigiis deflectere , & bellum gerere cum Tridentinis Patribus irreconciliabile , ut sæpius tibi a me objectum est , sed semper sine responso sum dimissus , adèd ut idipsum silentio tuo satis agnoscas. Certè similis cum Ecclesiæ hostibus collusio malè cadit in Doctorem Catholicum.

VII. In quadam charta volatica contra me edita , socium tibi adjungis Petrum Iurium , quò neminem habent Calvinistæ hodie plurimum palmarum , ut ipsi arbitrantur , & cui magis suam causam credant. Hunc de debilibus gratiæ motibus à te , & à Iansenio adstructis , quosque Calvinista nullus exclusit non nulla argutantem ideo in Theatrum veluti Doctorem Catholicum hac in parte introducis: hunc inquam Iurium , qui verè de vestra ad se & ad suos accessione gloriatur , & intrepidè coram Orbe toto inficiatur , suos in hoc puncto à Calvini placitis descivisse. Hunc Iurium qui vos non injuriâ de mendacio coarguit , quo falsò gloriâmini , cum vos ad Calvini castra accesseritis , Calvinistas accessisse ad vos.

VIII. Dicitis hisce & factis contractam nominis maculam , & altè impressam quorundam animis sinistram de te , tuaque doctrina suspicionem , cum posses non magno negotio diluere , & domestica hujus rei in Academia Lovaniensi exempla non deessent , publicè agnoscendo justè damnatam esse in sensu autoris Iansenii doctrinam , renuis Iansenio nuntium remittere , & ullum tuam inter , & Iansenii doctrinam , discrimen ostendere , quin vanam hiç Religionem prætexis Majorum tuorum , quorum te major tenet , quam Romanæ Sedis aut Ecclesiæ reverentia:

verentia : verba tua proferam jam sæpius objecta , sed donec resipiscas , nunquam satis obiicienda : nam ut meritò Prosper in Epistola ad Augustinum : *neccessarium est etiam quæ scripta sunt scribere , ne leve existimetur , quod non frequenter arguitur.* Hæc inquam non erubescis scribere Thesium tuarum § 5. *Quis enim non videat periculum imminere non infundatum , si propositiones famosas damnarem in sensu ab Autore intento , ne hinc inferat aliquando aliquis , ME NON MEAM TANTUM , SED ETIAM MAIORUM MEORUM DOCTRINAM IMPRUDENTER DAMNASSE.* Hanc tuam adèò claram professionem , quâ intima animi tui sentia tam clarè prodideras , expertus invidiæ non satis ferendæ esse obnoxiam , nescio quibus offuciis conatus es deinde obscurare , & veluti linteo obducere : Periculum , scribis , veluti retractans & ingenuitatis tuæ poenitens , inde imminere non infundatum , ne ex Adversariis tuis nonnulli contendant , gratiam omnem de se infallibiliter efficacem , adèòque eam etiam , quam tu asseris , eandem esse , quæ in Tridentino & à Pontificibus R: R: per constitutiones contra Jansenium condemnata est. Contendunt id Adversarii tui ? Ita esto contendant : an hoc satis est , quo te purges ? Vel existimas id eos contendere justa de causa , solidè , & ex rei veritate , vel ex causa futile , vanè , & præter rei veritatem ? Si primum , ut non obscure innuis (cur enim vereris hic notam subire imprudentiæ , quasi Jansenium ejurando , Majorum tuorum , & tuam doctrinam ejurares ?) nunquam efficies Catholicè sentire te , etiamsi millies proclames te esse Thomistam , & juratissimum Thomistam : semper enim restabit justa & violenta suspicio , ne id animo proclames Janseniano , id est hæretico , quippe qui existimes , inter Thomistarum sententiam , & damnatam Jansenii doctrinam , eam esse cognationem aut identitatem , ut hæc falsa & meritò condemnata esse non possit , quin illa falsa pariter & condemnata sit , & hanc unicâ gratiâ Thomistæ nomen adsciscas , ut sub famoso illo clypeo delitescas , tantòque securius , ac liberius Jansenizes : si alterum existimes , & Fidei Catholicæ satis securus sis , ineptè , ne dicam stultè , vereris notam imprudentiæ , si Jansenium publicitus ejures , quo procul à te ablegato , sine incommodo fidei tuæ rationem omnibus reddes , quam reddere ex Petri monito jubemur Christiani omnes adèò luculentam , ut nulli non obtrectatori os obturetur. Certè ego tergiverlatus non sum meam , & Societatis doctrinam à Semipelagianorum dogmatis secernere , dum tu Exim: Domine secutus Jansenium non es veritus , gratiam à Molina Catholicè assertam confundere cum *gratia possibilitatis* ut Augustinus vocabat gratiam Pelagianorum ,

No n

Non me ægrè habuit, quin lætandum potius censui, occasionem per te mihi præberi, sinceram fidem, & sanam doctrinam meam, in majori luce omnium oculis exponendi. Unum dolui imperitis hominibus, & Academico vulgo sic fucum fieri ab Eximio Viro, cujus dicta omnia solent discipuli venerari, ut Apollinis oracula: Quin meo provocatus exemplo, condemnato Iansenii errore discrimen justum inter tuam & proscriptam illius doctrinam niteris exhibere? Sed quis non videat periculum imminere NON INFUNDATUM si *propositiones famosas damnatas in sensu ab Autore intento ne hinc inferat unusquisque, te TUAM & Majorum tuorum doctrinam IMPRUDENTER damnasse.*

IX. Post hæc omnia plaudis tibi & animo gestis quod honorifica quædam obtinueris testimonia partim à Domesticis, qui in eodem tecum luto hæsitant, partim à Dominicanis procul à Belgio semotis, & fraudum Iansenianarum ignaris, soloque delusis phrasium suarum cortice. Verum quid te juvant testimonia ista omnia, si animo Iansenianum virus foveas? Certe longè plures habuit Iansenius & majoris notæ quam Tu, Doctrinæ suæ, & voluminis approbatores. Pelagium synodus Diospolitana absolvit, non sine aliqua doctrinæ ejus & personæ commendatione: at decepta erat ambiguis ejus verbis, & in speciem Catholicis *miserabilis* Synodus, ut eam Hieronymus vocat. Erga Celestem Zosimus Pontifex summâ benignitate usus est, eumque pro Catholico habuit, adeo ut accusatores ejus Erotem & Lazarum, velut calumniatores pestifinxerit: tantum potuit subdola vaseri illius hæretici professio, verbis ad speciem Catholicis involuta, quibus hæreticum celabat sensum. Ut te efferres Eximie Martine, ut Hymnum Ambrosii caneres, cum universo *Supplicantium* choro, si quæ te Synodus absolvisset, si Romanus aliquis Pontifex dimisisset, ambiguitate sermonis tui captus, si me accusatorem tuum describeret veluti calumniatorem, qui tantoperè exultas, tamque ineptè gestis, ob hominum nonnullorum suffragia, quorum vel nulla, vel parva est ad fidem faciendum autoritas? Et tamen felix ille causæ tuæ successus (si quæ potest esse in mala causa felicitas) securum facere non posset, nisi (quod hæctenus cum multorum scandalo detrectas facere) damnatos errores in sensu Iansenii ejures, Ex his apparet, quam à te ultrò obtrusa sint, quæ fidem & doctrinam tuam orthodoxis omnibus merito suspectam faciant, ut adeo mirum videri non debeat, quod quæ de Theodoro tergiversante fidei suæ planam rationem reddere, dicta à Patribus Chalcedonensibus in disputatione narrata fuerunt, discipuli tui minus ad personam, quæ referebatur, attenti, quam ad rem quam
in

(8)
in te apprimè cadere sentiebant , tibi applicuerint , & à nobis applica-
ta fuisse per errorem retulerint.

§. III.

*Excutiuntur Responſa Eximii, quibus fidem suam pur-
gare nititur, contra rationem unam sibi objectam
& ostenditur quod damnatas V. Jansenii Pro-
positiones non damnet juxta SS. Ponti-
ficum Constitutiones.*

G Eminas rationes exhibes Epistolæ tuæ §. 1. ob quas personam
& doctrinam tuam de hæresi suspectam habeam, alteram, quam
secundo loco refers quod propositiones quinque ab Innocentio X. & Alex-
andro VII. damnatas, non damnes juxta Summorum Pontificum constitu-
tiones. Alteram quod juxta me reverentiam non præstes erga constitu-
tiones Apostolicas, quam promittis. Post quæ dicta, atrox, reclamationes, ac-
cusatio!

Si vel te judice Eximie Magister, atrox hæc accusatio est, non potest
non te judice atrox crimen esse, propositiones ab Innoc. X. & Alex-
andro VII. damnatas, non damnare juxta eorundem Pontificum con-
stitutiones, & non præstare reverentiam erga constitutiones Aposto-
licas, quam promittis. Examinemus an tam atrox crimen ea, qua de-
bes ratione, diluas.

Primum, inquis, §. 4. conficio irrefragabiliter sequenti ratiocinio:
Quisquis damnat quinque propositiones ab Innoc. X. & Alex. VII.
damnatas, eodem planè modo, ac sensu, quo illos damnarunt Epil-
copi quatuor, tempore Clementis IX. damnat illas juxta SS. Pontifi-
cum constitutiones.

Atqui ego propositiones illas damno eodem modo ac sensu, quo
illos damnarunt præfati Episcopi.

Ergo propositiones illas damno juxta SS. PP. constitutiones.

Majorem in qua tota vis argumenti sita est, sic stabilis quia nun-
quam testatus fuisset Clemens IX. Episcopos illos præstitisse sibi VERAM
ac TOTALEM obedientiam, si non damnassent propositiones illas juxta
Summorum Pontificum constitutiones.

Antequam ratiocinium hoc tuum, quod jactas esse irrefragabile,
destruam, oppono argumentum æquè breve & solidum magis atque
convincens, de quo sententiam æquis Lectoribus permitto. Quis-

Quisquis non damnat quinque propositiones ab Innoc. X. & Alex. VII. damnatas eodem planè modo ac sensu, quo illas damnarunt Romani illi Pontifices, non damnat illas juxtà Summorum Pontificum constitutiones. Atqui quisquis non damnat eas in sensu Autoris, sive in eo sensu, quo extant in Libro cui titulus *Augustinus Cornelii Iansenii* non damnat eas eodem plane modo ac sensu, quo illas damnarunt Romani illi Pontifices: Ergo quisquis non damnat eas in sensu Autoris, sive eo sensu, quo extant in libro cui titulus *Augustinus Cornelii Iansenii*, non damnat eas juxtà Summorum Pontificum Constitutiones.

Major mea non potest non ab ipso Eximio mihi dari, estque ipsa meridianâ luce clarior, quia modus ac sensus, quo damnant in suis Constitutionibus Propositiones, ab ipsis Constitutionibus non distinguitur; sive non est quidquam aliud, quam ipsæ Constitutiones. Totâ igitur difficultas hæret in minore, quam tamen evidenter evincunt Constitutionum verba. Non memoro Bullam Urbani VIII. quæ incipit, *In Eminenti*, quâ Librum Iansenii proseribit, & hujus suæ proseriptionis hanc rationem adjungit; *cum ex diligenti & matura Libri, cui titulus Augustinus, lectione postmodum compertum fuerit, in eodem libro, multas ex Propositionibus à Prædecessoribus nostris olim, ut præfertur, damnatis, contineri, & magno cum Catholicorum scandalo, & autoritatis dictæ Sedis contemptu, contra præfatas damnationes & prohibitiones defendi; nos huic malo in scandalum totius Reipublicæ Christianæ & fidei Catholice perniciem vertenti, opportunum remedium adhibere volentes &c.* Constat ergo ex hac Bulla Orthodoxis omnibus, qui Romanorum Pontificum sententiis ac decretis deferunt, doctrinam contentam libro Iansenii, pro qua censuræ eximenda, tanto tempore sudatum est, & tot turbæ ac tempestates excitatæ, scandalosam esse, & ab Urbani VIII. Prædecessoribus Pio V. & Greg. XIII. fuisse damnatam, idque in sensu autoris, sive eo sensu, quo in libro Iansenii traditur, quia in alio accepta sensu, doctrina Iansenii non est. Hæc sola Bulla, quamvis deessent cæteræ, à quovis obediente Ecclesiæ filio postulat ejurationem libri Ianseniani in materia damnata: verum ad Constitutiones propero Iansenistis magis fatales, Innocentii X. videlicet, & Alex: VII. de quibus nunc potissimum contentio est.

Innocentius X. Constitutione, quæ incipit *cum occasione*, qua famosas propositiones primum proseripxit, declarat se id facere *occasione impressionis libri, cui titulus Augustinus Cornelij Iansenij Episcopi impressis, cum inter alias ejus opiniones orta fuerit præsertim in Galliis contro-*

versia super quinque ex illis &c. In quibus nota ejus id est Cornelii Iansenii Iprensis opiniones, adeoq; in Iansenii sensu quod Constitutionem suam finiens iteratò sic confirmat: Non intendentes tamen, per hanc declarationem & definitionem super prædictis quinque propositionibus factam, approbare ullatenus alias opiniones quæ continentur in prædicto Libro Cornelii Iansenii, in quibus verbis rursum observa alias opiniones, censuit igitur & manifestè edixit propositiones à se proscriptas, propositiones esse Iansenii, seque illas in ejus sensu proscribere, quemadmodum, se nolle edixit, per hoc alias illius auctoris opiniones probare.

Idem Innocentius in Congregatione generali Sanctæ Romanæ & Universalis Inquisitionis coram se habita alio decreto id ipsum disertius expressit, quod tale habet exordium: Sanctissimus D. N. Innocentius Papa X. post condemnatam suâ Constitutione editâ Prædie Kalendæ Junii Anni Incarnationis Dominica 1653 in quinque propositionibus Augustini Cornelij Iansenij Episcopi Iprensis doctrinam, ne occasione doctrinæ prædictæ in mentes Christi fidelium aliquod dubium vel error irrepât, eundem Augustinum Cornelii Iansenii &c iteratò prohibet & damnat &c Ubi vides in quinque Propositionibus doctrinam Cornelij Iansenij disertissimè fuisse damnatam, & iterum iterumque damnari.

Alexander VII. in Bulla, quæ incipit ad sacram Bullæ Innocentianæ fidelissimum agens interpretem, supra dicta sic confirmat & cavillationes omnes præcludit: licet ea quæ Apostolicis Constitutionibus abundè fuerunt definita, nova dictionis, sive declarationis accessione nequaquam indigeant, quia tamen aliqui publica tranquillitatis perturbatores, illa in dubium revocare, vel subdolis interpretationibus labefactare non verentur, ne morbus iste latius divagetur, promptum Apostolica autoritatis remedium censuimus non esse differendum &c. .... Cum autem, sicut accepimus, nonnulli iniquitatis filii prædictas quinque Propositiones vel in libro prædicto ejusdem Cornelij Iansenij non reperiri, sed fictè, & pro arbitrio compositas esse, vel non in sensu ab eodem intento damnatas fuisse asserere magno cum Christi fidelium scandalo non reformident, nos, qui omnia, quæ hac in re gesta sunt, sufficienter & attentè perspeximus, utpote qui ejusdem Innocentij Prædecessoris jussu, dum adhuc in minoribus constituti Cardinalis munere fungeremur, omnibus illis congressibus interfuimus, in quibus Apostolicâ Autoritate eadem causa discussa est, eâ profecto diligentia, quâ major desiderari non posset, quamcumq; dubitationem super præmissis imposterum auferre volentes, ut omnes Christi fideles in ejusdem fidei unitate sese contineant, ex debito nostri Pastoralis
Officii

officii, ac matura deliberatione præsertim Innocentiæ Prædecessoris nostri Constitutionem, Declarationem, & Definitionem, harum serie confirmamus, approbamus & innovamus, & QUINQUE ILLAS PROPOSITIONES EX LIBRO PRÆMEMORATI CORNELII JANSENI EPISCOPI IPRENSIS, CUI TITULUS EST AUGUSTINUS, EXCERPTAS, AC IN SENSU AB EODEM CORNELIO JANSENIO INTENTO DAMNATAS FUISSE DEFINIMUS ET DECLARAMUS, ET UTI TALES, *inusta scilicet eadem singulis notâ, quæ in prædicta Declaratione & Definitione unicuique illarum sigillatim inuritur*, ITERUM DAMNAMUS. Commentatore non indigent verba adeo clara ac luculenta: tanta tamen fuit, & etiamnum hodie est quorundam hominum obstinatio, ac partium studium, ut hæc ipsa, nescio quarum cavillationum nebulis obfuscare conati sint & contentur: quare & altera Constitutione opus fuit, præscribente Formulam Clero Gallicano, quâ subscribere debeat Constitutioni *Ad sacram*, quæ velut lapis quidam lydius esset datus Ecclesiæ, ad exploranda suspectorum hominum ingenia & ita sonat: *Ego Constitutioni Apostolica Innocentii X. data die 31. Maii 1653. & Constitutioni Alexandri VIII. data 16. Octobris 1656. Summorum Pontificum me subijcio, & quinque Propositiones ex Cornely Jansenii Libro, cui nomen Augustinus EXCERPTAS ET IN SENSU AB EODEM AUCTORE INTENTO, PROUT ILLAS PER DICTAS CONSTITUTIONES SEDES APOSTOLICA DAMNAVIT, sincero animo rejicio ac damno, & ita juro &c.*

Ex his sequitur invictè, eum, qui non condemnat quinque Propositiones famosas in sensu Jansenii, non condemnare easdem propositiones ex mente Constitutionum Pontificiarum: ergo, ut aiebam teipso iudice, Vir Eximie, atrocis criminis reus est, quisquis Jansenianas Propositiones IN SENSU JANSENI non condemnat: ergo te ipso iudice atrocis criminis reus tu ipse es, quamdiu tergiversaris & animum tuum non immutas.

Miseret me tui Eximie Martine, loquor ex intimo animi sensu; miseret me. Tu, qui parentibus natus es Catholicis, quorum majores, quique ipsi fortè in medio gentis prævæ pro Romano-catholica religione adversa multa passi sunt, qui Magistratibus & muniis in Republica gerendis, solius religionis amore renuntiarunt, certè renuntiare erant paratissimi, tu inquam, qui hujus amoris hæres potius esse debueras, quam fortunarum, tu, qui adeo piè, adeo Christianè ab iis institutus es, naufragii adeo præsentis periculo te diutius exponas, ne dicam jam nunc sis naufragus? Neq; ad tabulam à me tibi amicè porrectam extendas manum? Non possum non ingeminare, miseret me

tui : utinam tantopere te ipsum misereat , & infelicitatem istam tuam tempestivè intelligas , ac intelligens serio recipiscas. Sane quidquid dixeris , quidquid obtenderis , quidquid tibi institutores illi tui suggererint , quorum consiliis nimium cæcè hætenus paruisti , illud diffiteri non potes , longè esse consultius , longè tutius , & ab errandi discrimine remotius, *Romano Pontifici* (id est ut Florentini verbis tibi non ignotis utar) *Successori B. Petri Principis Apostolorum , Christi Vicario , totiusque Ecclesie Capiti , cui semus in Beato Petro pascendi , regendi , gubernandi universalem Ecclesiam à Domino nostro IESU Christo plenam potestatem traditam esse*, illi inquam obtemperare & ejus stare iudicio , ac definitivæ sententiæ , quam *filios iniquitatis , publica pacis perturbatores* audire , quibus hætenus tantâ pertinaciâ auscultas. Solebas hoc mihi monitum dare , & æqui , bonique consului : tutius , tutius mi Pater lectandum est, vaga probabilitas periculum omne non tollit. Hanc eandem cantilenam , quoties tuis occinuisti discipulis *tutius tutius ?* Hanc tuam ipse regulam , in fidei , hoc est omnium gravissimo negotio sciens & volens negligis , & ita quidem , ut nec ulla probabilitatis umbra supersit quæ te firmet , & à consilio à me tibi dato jure avocet. Sed ne te unum fortè remoretur , quo minus veritati des manus ,

Venio jam ad ratiocinium tuum illud *irrefragabile* , ut jactas ; propositionem illius five majorem : *Quisquis damnat quinque propositiones ab Innocentio X. & Alex: VII. damnatas eodem plane modo ac sensu quo illas damnarunt Episcopi IV. tempore Clementis IX. (qui recularunt eas damnare in sensu à Iansenio intento) damnat illas juxta summorum Pontificum Constitutiones* , hanc inquam , majorem aio esse falsissimam cujus falsitas ex jam dictis facile cuivis etiam obstinato apparet.

Sed inquis : *major argumenti patet, quia numquam testatus fuisset clemens IX. Episcopos illos præstitisse sibi VERAM ET TOTALEM obedientiam, si non damnarent propositiones illas iuxta summorum Pontificum constitutiones.*

Respondeo aut aliam præstitisse Episcopos illos obedientiam, aliterque propositiones damnatas ejurasse , quam referat Eximius , aut nunquam illorum obedientiam probasse Clementem.

At quod probaverit Clemens , inquis , constat ex Pontificio rescripto. Non repugno. At , quod non aliam præstiterint obedientiam , quam , quæ refertur ab Eximio ex Pontificio rescripto , non patet , imo patet contrarium. Difertè quippe testatur Clemens se abire nolle , à Prædecessorum suorum Innocentii X. & Alex. VII. Decretis ac statutis :

tutis : abivisset autem quam longissimè , ut nullus non admiserit , si obedientiam aded mutilam , aded à Prædecessorum voluntate alienam , habuisset pro perfecta atque integra. Si tibi fides est , noluerunt utquam agnoscere quatuor illi Episcopi Jansenii doctrinam , in quinque propositionibus esse jure proscriptam : *Dogmatibus fidem , facto reverentiam promiserunt* : cujus promissionis sensus alius non est quam is : Profitemur propositiones illas quinque sensum aliquem complecti hæreticum , eumque ejuramus , quod autem dicitur , propositiones illas in Jansenii Libro contineri , & in illius sensu damnari , eatenus præstamus Constitutioni reverentiam , quæ tota in eo posita est , quod eam ut falsam nunquam sumus oppugnaturi , sic tamen , ut liberum semper nobis esse velimus , de Jansenii doctrina sentire , quod volumus. *Damnavit Innocentius X. inter alias ejus (Jansenii) opiniones , quinque propositiones sibi oblatas , & posteaquam pro rei gravitate (verba Pontificis sunt) coram S. R. E. Cardinalibus ad id specialiter sapius congregatis , & à pluribus in sacra Theologia magistris , easdem quinque propositiones fecisset singillatim diligenter examinari , sollicitè imploratâ sancti Spiritus assistentia , divino Numine favente declaravit & definivit , illas esse temerarias falsas , impias , blasphemias , anathemate damnatas , & hæreticas , mandans omnibus Christi fidelibus sub censuris , & pœnis contra hæreticos in jure expressis , ne de dictis propositionibus sentire aliter præsumant , quam in hac præsentis sua Declaratione & definitione contineatur , idem Innocentius post damnatam ut loquitur sua constitutione in quinque propositionibus Augustini cornelij Iansenij Episcopi Iprensis , doctrinam , ne occasione doctrina prædictæ in mente christi fidelium aliquis error irrepat , eundem Augustinum cornelij Iansenij iterato prohibet & damnat. Urgentius adhuc premens Alexander VII. Publica tranquillitatis perturbatores , & iniquitatis filios appellat qui prædictas quinque propositiones vel in Libro ejusdem cornelii Iansenii non reperiri , vel non in sensu ab eodem intento damnatas fuisse asserere non reformidant , & easdem quinque propositiones ex Libro præmemorati cornelij Iansenij excerptas , ac in sensu ab eodem cornelio Iansenio damnatas fuisse definit & declarat , & ut hæreticas &c. iterum damnat , mandans omnibus christi fidelibus , ne prædictam doctrinam teneant sub pœnis & censuris contra hæreticos in jure expressis ipso facto absque alia declaratione incurrendis , præcipimus insuper omnibus Primatibus , Archi-Episcopis , Episcopis &c. Ut hanc suam declarationem & definitionem ab omnibus observari faciant , ac inobedientes & rebelles prædictis pœnis , aliisq; juris & facti remediis , invocato etiam si opus fuerit brachii secularis auxilio , omnino coërceant. Ad hæc*

præ-

præscribit formulam Clero Gallicano qua prædictis Constitutionibus summorum Pontificum singuli se subiciant, & quinque propositiones in cornelij Iansenij Libro, cui nomen Augustinus, excerptas, & in sensu ab eodem auctore intento sincero animo rejiciant ac damnent, & se ita facere jurent. Interim laudati ab Eximio nostro Episcopi IV. hanc quidem Constitutionibus tam solennibus & toties repetitis reverentiam promittunt, ut altum fileant, an propositiones illæ in Jansenio contineantur, & an recte damnatæ sint nec ne, sic tamen ut nec virtutis amore, nec metu pœnarum abdicare a se velint libertatem, sentiendi de illis quod velint, quo pertinaci silentio in illis circumstantiis altius quam ulla voce clamant se nolle Jansenii sensum à Pontificibus damnatum reiicere, sed eum mordicus sustinere velle, tonet & fulminet Roma, quantum velit, & hos Episcopos, eo modo palam agentes, non modo toleraverit Clemens, sed ut plenè & perfectè obedientes Filios etiam commendaverit? ita existimabit, quisquis fidem adjecerit afferenti Eximio. Agamus sincerè; fingamus tantisper nihil respondisse Clementem, existimasne tu ipse, Eximie Domine, simili silentio satisfactum esse Bullæ Innocentianæ & Alexandrinæ? existimasne nihil aliud utrumque illum Pontificem noluisse? Si sincerè eloqui vis, quod censes, nunquam id dices, neque Pontificum istorum verba interpretationem similem patiuntur, quam si vel obscure paterentur, non prætermitteres eam adferre, dum solo Episcoporum illorum exemplo, & Clementis Responso pertinacem tuam inobedientiam erga Romanorum Pontificum Constitutiones, niteris excusare: Putabisne igitur Clementem minus affectum esse Prædecessorum suorum mentem, quam quivis sanæ mentis Theologus eam assequatur. Damnant Innocentius & Alexander propositiones V. ut hæreticas, neque alium in iis sensum damnant, quam Jansenii, ut plenissimè declarant: & Clemens existimaverit eorum constitutionibus plenè satisfactum esse, si quis sensum, qualemcumque sibi imaginari libuerit hæreticum damnaverit, sic ut liberum sibi relinquat, & absolute velit de Jansenio sentire quod lubet, modo verbis non dicat Pontifices illos in definiendo errasse, quod tamen se in animo sentire, illo silentio palam satis manifestat? Et hanc qualem qualem obedientiam, aded præposterè Clemens appellaverit *plenam, perfectam, totalem*? Stipiti loquatur, qui hoc persuadere nititur, quæ tandem diminuta erit obedientia, si hæc plena, quæ imperfecta, si hæc perfecta, quæ mutila, si hæc totalis sit? Ut quid quæso dogmatibus fidem, facto reverentiam pollicentur hi Episcopi, tuque horum æmularis exemplum, nisi

ur

ut illudatis hominibus minus peritis ? Ediffere nobis , neque enim ignotum tibi est mysterium : an non ideo factum à dogmatibus , & dogmata à facto avellit , quæ inviolabili nexu sibi mutuo in hac causa implicita sunt , & circa factum ideo hæretis quasi ancipites , ut , cum libuerit , dogmata tueamini , neque tamen de violatis Pontificiis constitutionibus convinci possitis , convincendi aliàs si factum ipsum dogmati , ut implicuere Romani Pontifices , implicitum relinquere-
tis ? Damnatis dogmatibus fidem promittitis , facto sive definitioni de sensu Jansenii non fidem , sed reverentiam dumtaxat in solo silentio sitam , quod aliud esse non potest , quam fidem non fidem , hoc est nihil rei , sed inanem verborum strepitum damnatis dogmatibus promittere : nemo enim dogma , aut documentum censeat inanimatum vocum sonum , aut characterum congeriem sine ullo sensu aut significatione : sicut ergo dogma aut documentum non est , quod nullum sensum habeat , sic dogma Pontificum non est , nisi quod sensum à Pontificibus decretum , & declaratum contineat : atqui Pontifices expressè , iteratis vicibus , & summa sollicitudine declarant sensum , in quo dogmata sive propositiones V. damnant esse SENSUM JANSENI , sive quem habent in Libro Jansenii , neque ullum alium sensum declarant se damnare , ut ipsi oculi vestri testes sunt : ergo dogmata , à Pontificibus in suis constitutionibus damnata , sunt V. propositiones IN SENSU JANSENI & non in alio sensu : atqui negatis fidem V. propositionibus damnatis IN SENSU JANSENI ; ergo præter inanem verborum strepitum , nihil rei promittitis , & Mundo illuditis , dum damnatis dogmatibus fidem promittere imperitis videmini : nam qui Jansenii sensum non damnat , nihil eorum damnat , quod in Pontificum constitutionibus continetur , sed ad summum illud damnat , quod ipse pro libitu sibi fingit , ac imaginatur. Quæsitæ illa jus inter & factum in hac causa distinctio adeo inepta est , adeo futile effugium , adeo turpis & fæda cavillatio , ut ipsi eam Calvinistæ judicent Viris gravibus indignam. Audi quid de ea censeat adamatius tibi Iurius , quid de ea non suo dumtaxat , sed & suorum nomine loquatur : verba ejus Gallica decerpta ex præfatione Libri , quem inscripsit *Justification de la Morale* &c. Gallicè do , ne vis eorum & energia pereat , si transferantur in aliam linguam , sunt enim exquisita : *Nous avions été choqué il y a long temps de l'obliquité de Mr. Arnauld dans la controverse du droit , & du fait sur l'affaire de cinq propositions & nous avoins regardé cela comme une chicanerie sans honneur & sans bonne foi. Non ferunt hæretici , non fert ipse Iurius artes illas malas , & obliquum ac versipellem animum ,*
quo

quo exceptionis adeò indignæ primus inventor & artifex Arnaldus ; Pontificias constitutiones , quantum est in se, elusit , eorumque omnem vim infregit. Cavillum vocant *sine honore* , *sine bona fide* id est ; qui in Virum honestum , & cui fidei bonæ superest aliquid , non cadat. Et Episcopos Arnaldi exemplo adeò fædè & turpiter cavillantes tu vocas plenè , perfectè , integrè obediens , & te auctore , ut tales ipse Romanus Pontifex Clemens IX. eos salutaverit ac commendaverit.

At inquis ita testantur ipsa acta.

Quam parum ex actis illis confici possit ad obvelandam pertinaciam vestram ad oculum summa eruditione demonstrat *Auctor Defensionis Formulae* ; cujus evidentia in hanc rem Argumenta , ne actum agam , prætermitto hic adnectere. Et brevi , ut spero , negotio isti ambulanti in tenebris lucem aliquam afferet Innocentius XII. Profecto si nihil hic fraudis intercesserit , & illa , quam Jansenistæ more suo fingunt , verè fuerit Pontificis mens , non potuerunt non illi acquiescere omnes Galliæ Episcopi , non potuit non Sorbona subscribere , non est cur amplius quid à suis subjectis Rex Galliæ exigat : & tamen Episcopi exceptionem istam non patiuntur , in Sorbonæ societatem admittitur nemo , qui non aliter ejurare damnatas quinque propositiones velit , neque Regiis mandatis pareat , aut Jansenismi à se suspicionem amolitur , quisquis jus à facto in causa propositionum avellit , seque contra Innocentium X. & Alexandrum VII. supremos suos judices erigit. Aliud quippe in ipsis dogmatibus damnat , quam quod illi damnarunt.

S. IV.

Respondetur ad reliquas Eximii exceptiones.

V Erum pergis : ipsa nostra Societas aliquando se Arnaldico illo effugio defendit contra Thomistas in exitium Molinæ conspirantes , dum imminente jam jam fulmine persuadere conabatur in libello suo supplici Paulo V. oblato , *tamquam articulum fidei definiri non posse , quod dogma de gratia per se efficaci à SS. Augustino & Thoma traditum fuerit* : ita nempe testis omne exceptione major capitalissimus Molinæ hostis Thomas Lemos refert in Miscellaneis.

An , & qualis libellus ille supplex à Lemosio exhibeatur , non discussio , cum Liber ad manum non sit , nec operæ pretium videatur conquirendo tempus insumere : certum est enim in istis miscellaneis mul-
tas

tas fabulas affectas esse Jesuitis, & constat, quod Auctor istius operis aut interpolator, quisquis fuerit, passim nimis liberaliter & nonnumquam enormiter fingendo quidlibet, fidem sibi & auctoritatem omnem detraxerit. Quare libellus ille supplex si, quem persuadere cupis, sensum contineat, Lemosium ipsum, aut potius Iansenistam quempiam qui eum subministraverit auctorem habet, non Jesuitam, apud quos Romanæ Sedis auctoritas majus semper pondus habuit. Audi quibus verbis Franciscus Macedo alias Molinæ hostis implacabilis, quemque advocatum tibi alibi adjungis, fabellas Lemosianis istis similes, explodat in Libro suo adversus Thom. Anglum: cum enim quaestio Theologica Historica de istis Congregationibus maximè injuriosa in lucem edita & ab illo lecta esset, sic scribit Articulo 3. *Erit autem aequum, ut quoniam Pontificia Sedis & auctoritatis, Societas IESV maxima & acerrima propugnatrix & vindex est, nos, qui de propugnanda eadem auctoritate agimus, Societatem quoque à calumnia vindicemus: cum tam conjuncta utriusque sit causa, ut non possit una sine altera aut defendi, aut oppugnari: qua summa Societatis laus est eosdem habere cum Sede Romana & amicos, & inimicos, ut quicumq; unam amet & ambas diligat, & qui alteram oderit, ambas oderit. Id mihi legendo comperitum, neminem, qui Romana Sedi bellum hostis intulerit, non etiam bellum Societati huic IESV Sanctissime, intulisse. Actam fuisse Roma causam P. Molina & coram Pontifice Clemente primum VIII. deinde Paulo V. agitatam, & sciunt omnes, & mihi constat .... Incidi in quoddam exemplum hujus disputationis typis mandatum Anno 1644. inscriptum QUÆSTIO THEOLOGICA, HISTORICA ET IURIS PONTIFICII avidissimè arripui, accuratissimè legi: sed non omninò acquievi. Deprehendi enim quaedam in auctore affecti animi & praecipitati judicij signa, quæ illius exempli fidem elevarunt .... Multa Molina imponuntur, quæ ne somniavit quidem. Valentia summo Theologo ineptæ & inscitæ responsiones sæpe tribuuntur, quæ vel à rudi discipulo reddi non possent. Iam illa insignis est impostura ad concitandam invidiam Societati, Molinistas publicè Roma sustinuisse PONTIFICEM IPSUM ERRARE POSSE quod n. 9. habetur, quæ sententia maximè est à Societate aliena. Certè ut illa est & egregiè pia & prudens, nec sentire illud posset, nec ut sentiret evulgare deberet, iis præsertim (quæ fingit auctor) formidolosis temporibus. Tum paucis interjectis subjungit, tametsi maximè à Molina sententiis de gratia, placitisque dissentiam, nunquam tamen ad ea impugnanda uti volui ejusmodi narratiunculis: utinam ex eo discas Magister Eximie istiusmodi missis fabellis, in quibus maximum, imo unicum fere præsidium*

um collocare hætenus visus es , aliquid solidi afferre , quod doctrinale responsum mereatur.

Addis n. 4. *similem fidem* definitionibus Pontificum , *non habuisse plures alios ejusdem Societatis Theologos* , Sirmundum , Petavium &c.

Hanc exceptionem cæteris tuis naniis annumero , donec aliquid probaveris : Petavii & Sirmundi opinio adeo parum tuis & Jansenistarum cavillationibus hic favet , ut verba eorum in medium producere erubescas , contentus solis illorum citatis nominibus , sed & quæ ibi dicis , & quæ de mente Cardinalium Bellarmini ac Baronii à Jansenistis afferri solent super hoc negotio , pluribus exposita sunt in defensione Formulæ , ac recentissimè à Nicostrato in elegantibus ac nervosis contentionibus , quas si lubet consule.

Ultimo loco Harduini Perefixii Parisiensis Archi-episcopi decretum quoddam comminisceris , quo , ut ais , *assertionem meam minimè probasset.*

Ad hoc Decretum respondebo , quando bonâ mihi fide expones , ubi , & unde illud hauseris . Quam multa Perefixio à fœderatis tuis afficta sint , non Gallia sola , sed Orbis universus novit . Quamquam illud ipsum , quod Perefixius in citato à te loco exigit , minimè præstas : exigit enim , *ut quis judicium suum , judicio Superiorum sive Romanorum Pontificum sincerè submittat.* Quod si præstares , nulla , vel parva tibi mecum esset dissensio , neque tergiversareri provocatus toties ad subscribendum citrà exceptionem Alexandrinæ Formulæ.

§. V.

Excutiuntur , quæ reponit Eximius ad rationem alteram , quâ ostensum est , promissam reverentiam ab illo minime præstari.

Nunc ad crimen atrox alterum , & priori multo gravius , quod impactum tibi flebiliter quereris , accingor : illud videlicet , quod diminutam illam tuam obedientiam , quâ dogmatibus fidem , factò reverentiam toties solemniter promissisti , non impleas . Prætereo , quod in nupera responsione ostendi , non nisi obstinatissimam pervicaciam , sub specioso reverentiæ vocabulo à vobis palliari . Quis enim sentiat illum reverenter alterius dicta excipere , qui nihil quidem illis obloquitur , sic tamen , ut sincerè loquenti , palam recuset , fidem habere , & hoc quidem , quod respectu cujusvis Viri probi , ac honesti , foret impudentissimum ac non ferendum , Tu sub reverentiæ nomine nobis studes

stulos obtrudere, dum ita agis, erga Christi Vicarios, Romanos Pontifices, legitimos fidelium omnium Superiores, totius Ecclesiæ Doctores, quorum vocem audire teneantur quotquot Christi oves sunt, dum inquam ita agis ergà illos, quibus scimus in B. Petro pascendi, regendi, gubernandi, universalem Ecclesiam à Domino nostro IESU Christo plenam potestatem traditam esse, ut promittas quidem te oblocutorum nihil, ubi ex plenitudine potestatis hujus, & Christi vices gerentes, solenniter definiunt sensum in Pseudo-Augustino Jansenii expressum esse hæreticum, cui declarationi tota se submittit Ecclesia, sic tamen, ut cum filiis iniquitatis, & tranquillitatis publicæ perturbatoribus, palam renuas iudicium tuum definitioni tam solenni submittere: exhorrescunt piæ aures ad solam tantæ indignitatis cogitationem, neque tamen hic sistit tua irreverentia, gravioris criminis te convinco, dum insuper promissi hujus silentii violatorem extitisse te ostendo. Non injuria id à me exprobratum esse probant, quæ in Thesisibus anni 1688. 14. Octobris defensis scribere de Semi-pelagianis sustines, neque adhuc retractas. Contenderam ego à veritate procul aberrare, quotquot existimant, Semi-pelagianos necessitatem gratiæ interioris admisisse etiam ad initium fidei, idque stabiliveram per hanc è quinç; Jansenianis propositionibus quartam: *Semi-pelagiani admittebant interioris gratiæ necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei &c.* Quod Pontificium Oraculum hoc quasi sibi loquor excipis Thesisium tuarum Concl: 1. §. 7. *quam hoc imbecille! quis enim nesciat, damnari hanc propositionem potuisse, eo quod cum sit bimembris, falsa & hæretica esse queat, dummodo alterutrum è duobus membris falsum sit & hæreticum? Potest itaque verum esse quod Pelagiani admisissent prævenientis gratiæ necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei, dummodo falsum sit (uti revera est) ideo eos hæreticos fuisse, quod vellent eam gratiam talem esse, cui posset humana voluntas resistere, vel obtemperare.* In dissertatione vero Theologica nihilo magis te reverentem exhibuisti erga easdem Apostolicas constitutiones, & promissi memorem ita scribens pag. 8. *Ceterum circa priorem censuræ istius partem, in qua dicitur Semi-pelagiani &c. In Scholis Catholicis omnes inter Magistros non convenit, illis, quod in assertione dicitur affirmantibus, aliis id negantibus: ad quæ verba sic expoſtulaveram in mea Thesi nupera. Quasi vero, post claram, & manifestam Pontificum declarationem, quisque pro arbitrio suo statuere posset, quod vellet. Insignem enimvero Eximii nostri reverentiam, quam præstat erga Constitutiones Apostolicas &c. Nunc iterum, ac tertio pergis propositi tenax scribere Epistolæ tuæ §. 3.*

Subsisteret quam optimè Summorum Pontificum censura, etiamsi prior pars propositionis (quam ipsi damnaverunt ut fallam) foret vera, hac nempe: Semi-pelagiani admittebant prevenientis gratia interioris necessitatem &c. Idque à te adeo nervosè tamque invictis rationibus esse effectum jactas, ut ego toto triennio ad eas coactus sim obmutescere. Quæ quælo invictæ illæ rationes fuerunt?

Prima, respondes, dic sola, quia quam secundo loco adjungis, ad quam mox respondebo, à te nunquam antea adhibita fuit, & si præter primam adhibuisses aliquando aliam, quæ pondus aliquod mereretur, non prætermisisses illam Epistolæ tuæ rursus inferere, tu, qui ad nauseam usque & fastidium toties sub alia inscriptione amas eadem dicere, ut qui unum tuum scriptum legerit, dicere possit, se legisse omnia: Achillea ergo tua ratio est, quod cum propositio damnata sit copulativa, sufficiat ad hoc, ut sit falsa & hæretica, quod una ejus pars vere talis sit, licet altera vel vera sit, vel saltem certò non sit falsa.

Ais, quod ad hanc triennio toto coactus obmutuerim? Quod nihil tuleris responsi? Et tamen nulli Jesuitæ licet esse muto, si vobis fides, atque ut ipse gratiosè insinuas, ne dicam exprobras, semper gloriam ultimæ responsionis aucupantur Jesuitæ. Nihil tulisti responsi? Ubi tua est memoria Vir Eximie? Neque enim volo expostulare de fide, ubi memoria inquam? Forte sperasti responsionem meam in Lectorum animis tanto temporis intervallo, potuisse obliterari: ut renoventur vestigia, rursus subiicio quæ respondi Anno 1688. cum non erubui primò hoc in lucem protrudere, & apertus constitutionum Apostolicarum in hoc esse contemptor: hæc ergo reposui §. 4. "Bimembris est propositio, sed duplici etiam inuritur censurâ, quarum prima potest in primum membrum cadere, altera in secundum. Bimembris est propositio, sed cujus utrumque membrum asseruit Iansenius, cujus errores ex professo damnant Pontifices. Bimembris est propositio, sed cujus secundum membrum jam virtualiter damnatum erat in secunda Ianseniana, adeòque non ita novâ damnatione indigebat, nisi in quantum cum primo membro conjungebatur, quod proin ad minus æque damnari præsumi debet. Bimembris est propositio, sed cujus primum membrum sine ullo usu bono adjectum est, nisi etiam sit damnatum, nec tantum sine usu bono, sed ad fovenda nova in Ecclesia diffidia, contententibus omnibus, qui reverenter Decreta Pontificum excipiunt, utrumque membrum damnatum esse, cum soleant & debeant Pontifices, cum per solennes declarationes fideles instruunt, loqui clarè & distinctè

amo-

„ amovendo omnem dubietatem , quam maximam reliquissent , nisi
 „ simul damnassent primum membrum. Quid reponeres, Vir Eximie,
 „ contendenti ad merendum in statu naturæ lapsæ non requiri in ho-
 „ mine libertatem à necessitate , etiam postquam hæc Janseniana tertia
 „ damnata est : ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ
 „ non requiritur in homine libertas à necessitate , sed sufficit libertas
 „ à coactione. Quid si enim abjectâ reverentiâ tecum in hunc modum
 „ respondeat aliquis : quis enim nesciat damnari hanc propositionem
 „ potuisse , eò quod , cum sit bimembris , hæretica esse queat , dum-
 „ modo alterutrum è duobus membris hæreticum sit ? Potest itaque
 „ verum esse , quod ad merendum non requiratur libertas à necessita-
 „ te , dummodo falsum sit (sicut revera est) quod ad merendum non
 „ requiratur libertas à necessitate. Et erit , quare fingat majorem liber-
 „ tatem requiri ad demerendum , quam ad merendum , cum Deus sua
 „ dona coronet , non sua delicta puniat , quæ nulla habet , & ad quæ
 „ nullum impellit. Sicque salvâ subjectione , qualem Eximius servat
 „ erga definientes Pontifices , sustinebitur etiamnum cum Jansenio
 „ gratiam in statu naturæ lapsæ necessitare. Nec erit , quod timeatur à
 „ 2. Janseniana , quâ definitur gratiæ resisti : vel 4. , quâ exprimitur ,
 „ ei posse resisti : nam iis explicandis facilè quis mutuabitur à Janseni-
 „ stis effugium , dicendo , quod resistatur gratiæ , adeòque resisti possit ,
 „ prout Pygmæus resistit giganti , à quo reluctans opprimitur. Quis
 „ hæc reverens Ecclesiæ filius sustineat ? Sustinet tamen Eximius , nec
 „ tantum sustinet , sed argumentum à tali definitione petitum , ut im-
 „ belle , exhibilat . Ad hæc tu Doctor Eximie more tuo diu siluisti ,
 „ & files etiamnum .

Nunc ad alteram rationem tuam , quæ adeo miserabilis est , ut Dia-
 lecticæ tironem magis , quam Doctorem sapiat : *Ratio secunda inquis
 hac est : quod licet utraque istius propositionis pars foret falsa , adhuc sub-
 sisteret , quod à Semipelagianis aliqui admiserint , etiam ad initium fi-
 dei prævenientis gratia interioris necessitatem : nam eo non obstante ad-
 huc damnata meritò ea foret propositio tamquam falsa , utpote , qua in-
 definitè , adeoque universaliter asserit , Semipelagianos admisisse præve-
 nientis gratia interioris necessitatem ad singulos actus , etiam ad initi-
 um fidei .*

Subtilitas hæc , vel potius captiosum litis implicandæ artificium tui
 ingenii foetus non est , sed ex venenoso Iansenii fonte illud hausisti l.
 8. de hæresi Pelagiana cap. 6. col. 456. ubi ipse etiam duos hæretico-
 rum illorum ordines distinguit , ac diligenter observatum vult , non
 omnes

omnes unum idemque sensisse Semipelagianos, quare de illis dumtaxat contendit, quod admiserint interioris gratiæ necessitatem etiam ad initium fidei, quorum opinionem & dogmata Prosper & Hilarius Augustino censenda, & refuranda prodiderunt. Exceptioni huic mox faciam satis, ubi ad Sophisma tuum directè respondero. Tota ergo vis & efficacia in hoc consistit, quod propositio à Pontificibus damnata, indefinita & dogmatica sit.

At quia indefinita, & dogmatica est Eximie Doctor, idcirco ante oculos nobis clarè ponit, in quo dogmate sita sit Semipelagianorum hæresis, in hoc utique uno capite, ex quo cæteri illorum errores, velut rami è radice nascuntur, videlicet, quod interioris gratiæ necessitatem negarent, saltem ad initium fidei. Exceptio tua tam peregrina non foret, si ad plura quædam puncta capitalia Semipelagianismus se extendisset, si v. g. non solum necessariam ad initium fidei Christi gratiam negassent, verum etiam cum Pelagianis peccatum originis sustulissent: potuissent enim tunc in ultimo hoc saltem capite Semipelagiani mansisse, etiam qui necessitatem gratiæ ad initium fidei admitterent: nunc vero, cum totus Semipelagianismus pendeat ex uno dogmate, non potes asserere aliquos simile dogma non tradidisse & simul statuere illos eisdem, semipelagianos fuisse.

Existimo Vir Eximie te aliquid de Pelagiana & Semipelagiana historia legisse, Iansenium saltem te de hac re legisse profiteris & facto ipso te eum legisse abundè commonstras: Iansenio forte junxisti alium quempiam è Calvini grege. His habuisti fidem, quod enim cupit aliquis, hoc facile credit. At dic nobis qua in re erant Semipelagiani isti aliqui, qui, te Auctore, admittebant gratiæ interioris necessitatem, etiam ad initium fidei? Non ausis apertè, ut spero, ad alterum damnatæ propositionis membrum confugere, quo confugit Iansenius, & Calvinistæ confugiunt: quamquam eo propendè visus sis, quando gratiam prout à Molina ad veterum Patrum normam explicatur, & adstruitur, appellabas gratiam *mera possibilitatis*. Qua inquam in re erant isti aliqui Semipelagiani? Augustinus, Prosper, Hilarius & quotquot olim fuerunt Semipelagianismi debellatores, id unum in ipsis culpant, id unum olim habitæ Synodi proscribunt, earumque exemplo Concilium Triden. cavet tamquam capitalem eorum errorem gratiæ scilicet cælestis ad initium fidei negatam necessitatem. Hanc qui admiserunt vel eximendi sunt Semipelagianorum numero, vel ad alterum Jansenii membrum confugiendum est, vel tertium aliquid, & priscis sæculis incognitus excogitandus est à te Semipelagianismus de quo libenter differentem audiam.

§. VI.

Evincitur capitalem omnium Semi-pelagianorum errorem consistere in negata interioris gratiæ necessitate ad initium fidei.

CUm hætenus renuas fidem habere Pontificibus solenniter multoties definitibus, consentiente totâ Ecclesiâ errorem Semi-pelagianorum in eo situm, quod negaverint interioris gratiæ necessitatem etiam ad initium fidei, ne quid à me desiderare possis ulterius, exhibeo è multis pauca quæ SS. Prosper & Hilarius in suis litteris ad Aug: miserunt, & quæ ad eos Augustinus rescripsit in libris de prædestinatione SS., ac de dono perseverantiæ: hos enim solos Semi-pelagianos certè aliquos ex illis de quibus in istis litteris ac libris sermo est, contendit Iansenius interioris gratiæ necessitatem ad initium fidei admisisse, neque existimo in alios quam in istos te fuisse intentum, dum idem cum Iansenio jam condemnato, contendere non erubescis: sic ergo de præcipuo Semi-pelagianorum errore Prosper & Hilarius Augustinum instruunt, ut asserant eos ad opera quidem perfecta gratiam affirmare, ita tamen, ut initium aliquod justitiæ & salutis esset à nobis, nimirum fidei exordium, vel primus nisus, seu tenue desiderium salutis obtinendæ, quod desiderium inter opera bona non numerabant, quemadmodum in ægro voluntas adhibendi medici, vel certa de remedio concepta fiducia, nondum censetur esse pars aliqua curationis, quæ comparatio Hilarii est in laudata Epistola. *Hæc inquit Prosper ipsorum definitio ac Professio est, omnem quidem hominem Adam peccante, peccasse, & neminem per opera sua, sed per Dei gratiam regeneratione salvari: in quibus orthodoxi erant, & ut mox referemus, ab Augustino commendantur: universis tamen hominibus propitiacionem, quæ est in Sacramento sanguinis Christi, sine exceptione esse propositam, non simpliciter, ut à Catholicis anti-Iansenianis asseritur, sed ut quicumque ad fidem & ad Bâptismum accedere voluerint, naturali facultate ut ex adjuncto patet, salvi esse possint: qui autem credituri sunt, quive in ea fide, cujus initium non est à gratia, sed, quæ deinceps per Dei gratiam sit juvanda, mansuri sunt, præscisse ante mundi constitutionem Deum, & eos prædestinasse in regnum suum propter merita salutem ex parte naturalia in quantum initium fidei merè naturale continent*

nent ideoque omnem hominem ad credendum, & ad operandum divinis institutionibus, sive Scripturis admoneri, ut de apprehendenda vita aeterna, nemo desperet, cum voluntaria devotioni naturalis arbitrii, remuneratio sit parata, quod confirmant hæc adjuncta Prosperi verba, nec considerant se gratiam Dei, quam comitem ad opera fidem subsequentia, non præviam humanorum velint esse meritorum, etiam illis voluntatibus sive volitionibus naturalibus piæ credulitatis subdere seu posteriorem facere, ut scribit in carmine de ingratis cap. 13. ubi exprimit quomodo juxtâ errorem Semi-pelagianorum Deus deberet expectare ab homine primum credulitatis affectum antequam suam gratiam infunderet.

Quem (hominem) frustra juvisse velit (Deus) nisi præferat ille affectum, cujus comitetur gratia cursum.

Pergit S. Prosper in Epistola quantum ad Deum pertinet, omnibus paratam vitam aeternam, quantum autem ad arbitrii libertatem, ab his eam apprehendi, qui Deo sponte crediderint, ET AUXILIUM GRATIÆ MERITO CREDULITATIS ACCEPERINT & infra divino adscribere operi Sanctorum merita formidant quia volebant sibi servare saltem initium fidei & salutis: unde addit: ita demum posse unumquemque ad correctionem, aut ad profectum vocari, si se sciat, suâ diligentia (naturali) bonum esse posse, & libertatem suam ob hoc Dei auxilio juvandam, nota juvandam, non adjutam, si, quod Deus mandat, elegerit. Denique eundem capitalem errorem his verbis subjungit: cum in his, qui tempus acceperunt libera voluntatis sive in adultis, duo sint, quæ humanam operentur salutem, Dei scilicet gratia, & hominis obedientia quæ ex suo & catholicorum sensu scribit Prosper addens quid sentirent Semipelagiani, videlicet, PRIOREM VOLUNT OBEDIENTIAM ESSE, QUAM GRATIAM, UT INITIUM SALUTIS EX FO, QUI SALVATUR, NON EX EO CREDENDUM SIT STARE, QUI SALVAT, ET VOLUNTAS HOMINIS, DIVINÆ GRATIÆ SIBI PARIAT OPEM, NON GRATIA SIBI HUMANAM SUBIICIAT VOLUNTATEM. ... Vnde in istis Pelagiana pravitatis reliquiis non mediocris virulentia fibra nutritur, si principium salutis malè in homine collocatur; si divina voluntati impiè voluntas humana præfertur & ideo quis adjuvetur, quia voluit, non ideo quia adjuvatur velit: ubi clarè vides voluntatem humanam poni ut causam, & meritum gratiæ, ac proinde gratiam Dei non præcedentem statui & gratuitam, ut deberet, sed subsequenter & pedissequam. Quod iterum inculcat in sequentibus dum addit: si originaliter malus sive natus in peccato originali, receptionem boni, NON A SUMMO BONO (Deo) SED A SEMETIPSO INCHOARE MALE CREDITUR.

Ne-

Neque minus clarè caput Semi-pelagiani erroris describit Hilarius in Epist. ad eundem August. *hæc sunt itaque*, inquit, *quæ Massilia, vel aliis etiam locis in Gallia ventilantur: novum & inutile esse prædicationi, quod quidam secundum propositum eligendi dicantur, ut id nec arripere valeant, nec tenere, NISI CREDENDI VOLUNTATE DONATA.* negabant ergo donatam voluntatem credendi sive initium fidei, quod tamquam sibi proprium & non per gratiam acceptum semper vindicabant. Pergit hoc narrare Hilarius his verbis: *quod enim dicitur: crede, & salvus eris. Vnum horum exigere asserunt, videlicet credere tamquam quid existens in nostra potestate independenter à gratiæ adminiculo, aliud, salutem scilicet seu sanitatem animi, offerri ..... nam illa testimonia, ut est illud: sicut unicuique partitus est mensuram fidei & similia, ad id volunt valere, ut adjuvetur (non ut præveniatur) qui cœperit velle non, ut etiam donetur ut velit.* Et infra: *contendunt, nec de hac fide posse dici quid habes, quod non accepisti unde in eadem epistola Hilarius de compendio, inquit, putant rationem reddi electorum, & el reje-ctorum in eo, quod unicuique meritum propria voluntatis adjungitur.*

Inspiciamus modo, quo hæc sensu acceperit Augustinus, & quid ad confutandum Semi-pelagianorum errorem ipse rescripserit libro de prædestinatione Sanctorum, quem ut errantes in viam reduceret elucubravit. Quid toto hoc opere disputaverit refert initio Libri de dono perseverantiæ: *in priori*, inquit, *Libro (qui fuit de præd: SS) cum ageremus de initio fidei.* Eundem scopum suum statim ob oculos ponit lib. de Præd: SS: caput secundum his verbis exordiens: *præter itaque fidem, quæ Christiani sumus, donum Dei esse debemus ostendere: sed cum hanc materiam tractasset antea copiosè contra Pelagianos, solidè demonstrans omnem fidem, adeoque tam incipientem, quam auctam atque perfectam ex Deo esse, mox addit; si tamen diligentius id facere possumus, quam in voluminibus tot, tantisque jam fecimus, quod ipsum agnoverat Prosper, rogans tamen, ut actum denuo agere ne gravaretur: necessarium subdit ad calcem Epistolæ suæ & utile est, etiam quæ scripta sunt scribere, ne leve existimetur, quod non frequenter arguitur.* Pergit itaque Augustinus, & simul dilucidè ob oculos ponit in quo errore Semi-pelagiani hæsitent, unde eos omni studio educere conatur. *Nunc eis respondendum esse video, inquit, qui divina testimonia, quæ de hac re adhibuimus, ad hoc dicunt valere, ut noverimus, EX NOBIS QUIDEM NOS HABERE IPSAM FIDEM, sed incrementum ejus ex Deo; TAMQUAM FIDES NON AB IP SO DONETUR NOBIS, SED AB IP SO TANTUM AUGEATUR IN NOBIS EO MERITO, QUO*

CAPIT A NOBIS. In quo errore convellendo Augustinus tam prolixus, & continuus est toto operis hujus decursu, ut metuat, ne fastidium & tædium legenti creaverit sua prolixitate, & iterata inculcatione, quam ignolci sibi postulat, caput ultimum his verbis concludens: *Dent veniam: nova enim quaestio ad hoc nos compulit: quia cum in prioribus opusculis nostris, satis idoneis testimoniis egissemus, donum Dei esse etiam fidem, inventum est, quod contradiceretur, ad hoc valere illa testimonia, ut ostendant Dei donum esse incrementum fidei: INITIUM VERO FIDEI, QUO IN CHRISTUM PRIMITUS CREDITUR, AB HOMINE IPSO ESSE, NEC ESSE DONUM DEI, sed exigere Deum, ut, cum id praeceperit, cetera tamquam hoc merito consequantur, qua Dei dona sunt, quod videtis, quam sit absurdum: propter quod institimus, quantum potuimus, ut etiam ipsum INITIUM FIDEI, DONUM DEI ESSE OSTENDEREMUS. Quod etsi diutius fecimus, quam forsitan vellent hi, propter quos fecimus, hinc ab eis reprehendi parati sumus, dum tamen etsi multo diutius quam vellent, etsi cum fastidio ac radio intelligentium, fateantur nos fecisse, quod fecimus, id est etiam initium fidei, donum Dei esse docuisse.* Hic Te compello Magister Exim: censens Augustinum tam parum attendisse, quid, & quibus scriberet, dum hunc unice sibi scopum praefixit & tantum operæ posuit ut evinceret initium fidei, non ex nobis, sed ex Dei gratia esse, si id ultro admiserint illi, quibus convertendis tam impensè studebat? Censens de iis universim, & sine discrimine ita scripturum fuisse, si magna eorum pars, in hoc ipsi consenserit? Censens tanto molimine, & velut summam rei omni contentione illud acturum, quo obtento, ut tu quidem studeas imponere, effecisset nihil, aut parum adeò, ut in quo fuerant, permansissent errore, si quis alius error sit Semi-pelagianis proprius? Hæc si tibi minus sufficiant plura habe. Prosequitur Augustinus quibusdam interjectis: *Putant ex nobis esse fidei captum & ex Deo esse fidei supplementum. & de dono Perseverantiæ cap. 17. Fidem & incipere habere, & in ea usque in finem permanere, tamquam id non à Deo accipiamus, nostrum esse contendunt, & paulo post: nolunt hominibus predicari dona Dei esse, ut perveniatur ad finem, & permaneat in fide. iterum infra: non à Deo dari, sed à nobis esse contendunt initium fidei.*

Quos eodem capite blandè ab errore volens revocare, *Cavendum est, inquit, fratres dilecti à Deo, ne homo se extollat adversus Deum, cum se dicit facere, quod promissit Deus: Nunc fides gentium promissa est Abraha, & ille dans Gloriam Deo plenissimè credidit &c.* Deinde inconvenientiam erroris luculentius obiciens ideò interrogat homo sibi

primas

primas ejus (fidei) vindicat partes , ut novissimas ab illo Deo accipere mereatur ? Cumque confutasset hæc ex Apostolo ad Romanos 12. dicente *unicuique Deus partitus est mensuram fidei* , Caput concludens ostendit , non tantum fidem perfectam , sed etiam initium ejus seu primam bonam voluntatem juxta Scripturarum testimonia Deo esse tribuendam ; *nolens ergo his tam claris testimoniis repugnare , & tamen VOLENS A SEIPSO SIBI ESSE , QUOD CREDIT , quasi componit homo cum Deo , UT PARTEM FIDEI SIBI VENDICET , atque illi partem relinquat , & quod est clarius PRIMAM TOLLIT IPSE , sequentem dat illi , & in eo , quod dicit esse amborum , PRIOREM SE FACIT , posteriorem Deum.* Hæc in fronte libri collocat Augustinus pluribus convellenda per decursum. Et ne quis dubitet , quin mentem Semi-pelagianorum exactè assecutus sit , mox tertio Capite agnoscit se aliquando in eodem errore fuisse versatum , quem his verbis declarat : postquam retulisset testimonium Apostoli 1. ad Corint. 4. *Quid autem habes , quod non accepisti &c. quo præcipuè testimonio , inquit , etiam ipse convictus sum , CUM SIMILITER ERRAREM , PUTANS FIDEM , QUA IN DEUM CREDIMUS NON ESSE DONUM DEI , SED A NOBIS ESSE IN NOBIS , & per illam nos impetrare Dei dona , quibus temperanter , & justè , & piè vivamus in hoc sæculo. NEQUE ENIM FIDEM PUTABAM DEI GRATIA PRÆVENIRI , sed ut predicato nobis Evangelio consentiremus , NOSTRUM ESSE PROPRIUM , ET NOBIS EX NOBIS ESSE ARBITRABAR :* subjungit cap. 4. *IN QUA SENTENTIA , ISTOS FRATRES NOSTROS (Massilienses) ESSE NUNC VIDEO.* Poteratne evidentius loqui Augustinus contra Jansenium , pro causa Romanorum Pontificum ? Non minus dilucidè eundem errorem describit lib. de dono perseverantiæ cap. 17. *FIDEM & INCIPERE HABERE , & in ea usq; in finem permanere TAMQUAM ID NON A DEO ACCIPIATUR , NOSTRUM ESSE CONTENDUNT : & paulò post : Nolunt hominibus predicari DONA DEI ESSE , ut PERVENIATUR AD FIDEM , & permaneat in fide.* Iterum infra : *NON A DEO DARI SED A NOBIS ESSE CONTENDUNT INITIUM FIDEI.*

Ex his omnibus tum Prosperi , tum Hilarii , tum Augustini verbis luce clarius apparet capitalem & universalem Semi-pelagianorum errorem in eo consistere , quod sicut primi Pelagiani asseruerunt naturalem homini potestatem ad perfectam virtutum opera , & ad impletionem mandatorum Dei , quod Pelagius stabilire studuit opere quod edidit in laudem naturæ , & ab Augustino confutatur libro de natura & gratia : & sicut postremi Pelagiani sub Juliano perfectionem quidem operum Deo reliquerunt , sic tamen ut retinerent sibi operis initium

quod perficeretur à Deo uti multis describit & convellit Augustinus contra duas Epistolas Pelagianorum ad Bonifacium lib. 2. c. 8. ità Semi-pelagiani abdicare à se nunquam passi sunt, fidei saltem initium, & usque in finem in ea perseverantiam, sic ut admitterent quidem gratiam esse necessariam ad completam & perfectam fidem, non tamen ad initium illius ad quod sustinebant humanam voluntatem sufficere, ut congenitis sibi viribus credendi & piè vivendi volitionem eliceret, cui conatui purè naturali, gratia Dei subjungeretur, necessaria ad fidei perfectionem & completionem, non ad illius initium nullam naturam ut Hilarius in Epistola ad Augustinum scribit *ita depravatam vel extinctam putant, ut non debeat, vel possit se velle sanari.* Ex quo merito deducit Augustinus de Prædest. SS. c. 2. *Non ergo receditur ab eâ sententia, quam Pelagius ipse in Episcopali judicio Palestino damnare compulsus est, gratiam Dei secundum merita nostra dari, si non pertinet ad Dei gratiam, quod credere capimus, sed illud potius, quod propter hoc nobis additur, ut plenius perfectiusq; credamus.* Rectissimè concludit Augustinus per hunc Semi-pelagianorum errorem non recedi à damnata Pelagii sententia: quia, quemadmodum Pelagius totum salutis negotium suis viribus vindicabat, procul ablegatâ cælestis auxiliî necessitate, ita ut se Deo hac in parte ejusque cælesti gratiæ nequaquam crederet obnoxium, ita Semi-pelagiani viribus suis arrogabant tanti negotii initium, & primum veluti divini illius ædificii lapidem, cui tamquam fundamento æterna salus obtinenda incumberet, tametsi concurrere ad reliquam ædificii partem architectum Deum minimè inficiarentur. Quæ erat non mediocris, neque leviter castiganda eorum superbia: sibi enim, & non Deo adscribebant radicem cælestis beatitudinis, ex qua radice reliqua gratiarum series flueret, atq; ipsum etiam perseverantiæ donum: unde totum sibi salutis opus, utpote radici huic incumbens, arrogare censebantur.

Ex hoc errore, veluti ex matre non infoecunda, consequuntur errores alii concatenati: 1. Deum sine delectu gratias omnibus offerre promiscuas, nullâ horum, aut illorum habitâ singulari cura. 2. Christum sic pro universo humano genere fuisse sanguinem, ut officinam gratiarum omnibus aperuerit, ita expositam, ut quisque, quas vellet, conatibus suis naturalibus posset arripere. 3. Ab hoc spurio conatu, meritisque adulterinis prævisis, pendere salutem, & prædestinationem uniuscujusque: qui tres errores cum priore adeò connexi, conjunctique sunt, ut unus potius error videri possit & una hæresis. *Quantum ad Deum pertinet asserunt apud Prosperum in laudata Epistola ultra*
me-

medium omnibus paratam vitam aeternam, quantum autem ad arbitrii libertatem, ab his eam apprehendi, qui Deo sponte crediderint per fidem merè naturalem prævenientem gratiam, lequitur enim & auxilium gratia merito credulitatis acceperint. Præmiserat ex eorum mente: nec vacillare illud, quod Deus omnes homines velit salvos fieri, & in agnitionem veritatis venire, quandoquidem inexcusabiles sint, qui ad unius veri Dei cultum potuerint instrui intelligentia naturali. Eodem sensu addunt pro uniuerso humano genere mortuum esse Dominum nostrum IESVM Christum, & neminem prorsus à redemptione sanguinis eius exceptum. Unde deducebant eos, qui in fide viribus naturæ comparata, quæ deinceps per Dei gratiam, sit iuvanda, mansuri sunt, præcisse ante mundi constitutionem Deum, & eos prædestinasse in regnum suum. Dicentes ex eodem venenato fonte, plures scaturire infectos rivulos.

Capitale autem & universale dogma hærefios Semi-pelagianæ in hoc uno consistere, quod fidei initium, naturæ viribus arrogarent, nec amplius quidquam, ut se Catholicos probarent, exegisse ab eis Aug., quam ut salutis initium divinæ gratiæ quoq; tribuerent, patet ex Aug: verbis de præd: SS: c. 1. pervenerunt inquit isti fratres nostri, pro quibus sollicita est pia caritas vestra, ut cum Ecclesia Christi præveniri voluntates hominum Dei gratia fateantur, non ad initium fidei, sicut latius exponit capite secundo, sed ut ad nullum opus bonum vel incipiendum, vel perficiendum, sibi quemquam sufficere posse consentiant, in quo summoperè eos commendat, subdens: retenta ergo ista in qua pervenerunt, plurimum eos à Pelagianorum errore discernunt. Si ergo sicut ad initium bonorum operum, ita etiam ad initium fidei præveniri hominum voluntates confessi fuissent, quid reliquum erat, in quo ab Ecclesia Christi, atque adeo ab Augustino discrepassent? Tantum abest ut discrepassent, ut S. Prosper contra Collatorem, Adversarium suum (Cassianum) summè commendet & Doctorem Catholicum compellet, Catholicissimam asserentem doctrinam, ubi fidei & bonæ voluntatis initium divinæ gratiæ adscripserat talem inquit c. 1. studuit proferre doctrinam, quæ inter initia Disputationis à veritatis pietate non dissonat & iusto honorari præconio mereretur, nisi præcipiti levog^o progressu ab inchoata rectitudine deviaret. Quam verò Collatoris doctrinam ut tanto præconio dignam commendat hic Prosper? Non aliam, quam, quæ immediatè non sine nova laude subiicit: "intulit, ait, definitionem Catholicissimam dicens, non solum actuum, verum etiam cogitationum bonarum ex Deo esse principium: qui nobis & initia Sanctæ voluntatis inspirat, & virtutem atque opportunitatem eorum."

„ eorum , quæ rectè cupimus , tribuit peragendi , omne enim datum
 „ bonum , & omne donum perfectum de sursum est descendens à Pa-
 „ tre luminum , qui & incipit , quæ bona sunt , & exequitur , &
 „ consummat in nobis dicente Apostolo qui dat semen seminanti &
 „ panem ad manducandum præstabit & crescere faciet fructus justitiæ
 „ vestræ. ” Sed cum à catholica hac assertionem deficeret sensim conten-
 dens tandem initium bonæ voluntatis ac fidei esse à nobis tum demum
 insurgit Prosper , *per inscrutabilem inquit diversitatem introducitur defi-*
nitio , quâ docetur multos ad gratiam venire sine gratia , & hunc effect-
um petendi , quærendi atq; pulsandi habere quosdam de vigilantia libera
voluntatis. Post quæ arguens hanc mentis in pejus mutationem *Doctor*
Catholicè inquit cur professionem tuam deseris? Cur ad famosam falsitatis
caliginem relictâ serenissimæ veritatis luce devolveris? Vides bonos cona-
tus , pia studia , & dubitas esse Dei dona ? Latuerit opus gratia , donec
fides insita cogitationis claudebatur arcano &c. Viden ut Prosper , acer-
 rimus Cassiani insectator , Cassianum Catholici Doctoris nomine dig-
 netur , *Catholicissimam proferentem definitionem* , ubi initium fidei &
 bonæ voluntatis à Deo esse professus est ? Viden ut contrarium dog-
 ma velut totius dissidii fontem exagitet ? Hæc & plura legere per te
 apud Augustinum & Prosperum potuisses , teque ipse sic inducere , ut
 Pontificiis Decretis auscultares , verum non legisti fortè Augustinum
 & Prosperum , nisi in Jansenio. Nec enim credibile est Augustini
 mentem , tibi adeo perspicaci , potuisse hac in re videri dubiam. Adi
 Augustinum , adi Prosperum Vir Eximie , utrumque audi , præbe te
 docilem , & audies mox Ecclesiam , ac R. R. Pontifices , & præju-
 dicatæ temerè opinioni , nuntium remittes.

Præter Hilarium , Prosperum & Augustinum audi , si grave non
 est Concilium Arausicanum secundum , à quo damnata Semipelagiana
 dogmata ad hoc unum revocantur , quod eorum defensores initium
 fidei ad solas naturæ vires referrent. Canone 4. declarat eum qui , ” ut
 „ à peccato purgemur voluntates nostras Deum expectare contendit :
 „ non autem , ut etiam purgari velimus , per Sancti Spiritus infusio-
 „ nem , & operationem in nobis fieri confitetur , resistere Spiritui
 „ Sancto per Salomonem dicenti , voluntas præparatur à Domino : &
 „ Apostolo salubriter prædicanti : Deus est qui operatur in nobis vel-
 „ le , & perficere pro bona voluntate. Et Canone 5. definitur Apo-
 „ stolicis dogmatibus adversari , qui sicut augmentum , ita etiam initium
 „ fidei ipsiusque credulitatis affectum , non per gratiæ donum , sed
 „ nobis naturaliter inesse dicit : & Canone 7. illum hæretico falli spiri-
 tu ,

„ tu , qui per naturæ vigorem , bonum alicquod , quod ad salutem
 „ pertinet vitæ æternæ , cogitare , ut expedit , aut eligere , sive salu-
 „ tari , id est evangelicæ prædicationi consentire posse confirmat absq;
 „ illuminatione & inspiratione Spiritus sancti. ” Hi canones Semi-pe-
 ligianos errores convellunt , adeoque evincunt, capitale & universale
 illorum dogma situm fuisse in negata gratiæ interioris necessitate ad
 initium fidei : unde omnia comprehendit Tridentinum dum sess. 6.
 caput 5. brevibus his verbis : *declarat ipsius justificationis exordium in*
adultis à Dei per christum JESUM præveniente gratia sumendum esse.

Contra hæc tam multiplicia & evidentia testimonia ultimum effu-
 gium tuum in eo ponis , quod nonnullos habeas hujus tui temerarii
 pronuntiati socios, quos in medium hic adducis. *Id sanè mecum censue-*
re inquis PP. Salmanticenses ; Contensonius, Gonetus, Franciscus Mace-
do, eorumque approbatores tum non sine aliquo fastu me compellans :
An & de his omnibus interrogas & singulis, quod de me forsitan tu dix-
eris : videlicet quod reverentiam erga Constitutiones S. S. Pontificum,
quam promittunt non præsent? Haud puto. Miror quod haud putes, cum
ad illud jam alias responsum sit clarissimè sine ullis ambagibus ubi in
Thesibus contra te editis adduxi locum Natalis Alexandri Historiæ
Ecclesiasticæ ad sæculum V. quo perstringit graviter & Franciscum
Macedo & Gonetum & alios (verba ejus sunt) qui nullâ habitâ ratione
Propositionis quarta in constitutione Innocentij X. damnatæ, temerè asse-
runt Semi-pelagianos gratiam aliquam internam ad initium fidei admis-
sisse. Ejus verbis mentem meam tunc expressi & iterum exprimo quia
 contra hunc auctorem , in hac controversia excipere nihil potes , ut-
 pote , qui non tutandæ propriæ sententiæ studio (cum prædetermi-
 nantem physicè gratiam ipse statuat.) sed post exactam discussionem ,
 ut vastæ scientiæ scriptor est , veritatis evidentia convictus , ita asserat.

C A P U T I I.

Expenduntur scopi varii , quos sibi præfixit Eximius,
 & ostenditur illos vel non attigisse vel
 attigisse infeliciter.

Præter hæc in ultimis thesibus meis tria objectaveram tibi 1. Quod à
 scopo totius controversiæ aberrasses. 2. Quod invidiosa quædam
 collegisses , futurus quasi unguis in ulcere ad conflanda Jesuitas in er
 &

& Thomistas diffidia. 3. Quod argumenta præcipua ex quibus controversiæ cardo pendeat, dissimulasses: hæc per varios paragraphos conaris diluere, ad quos habe hæc pauca.

§. I.

Primus Eximii scopus, quem non attigit.

Scopus ille inquis §. 6. multiplex est, & primus quidem, me, aliosque Doctores Orthodoxos eximere à nota seu suspitione damnatorum ab Innocentio X. & Alex: VII. dogmatum in materia de gratia & libero arbitrio. *Huc triplici niteris via: primo ais ostendendo, quod nihil doceas circa articulos ab Innoc: X. & Alex. VII. proscriptos, quod in Scholis Orthodoxis Lovaniensi V. G. & Thomistica Orthodoxè non doceatur.*

Respondeo non liberas te suspitione Jansenismi, quamdiu non damnas propositiones in sensu Jansenii: Non enim sufficit explicare quid doceas cum quibusdam Catholicis (quod faciebat etiam Pelagius) sed quid non doceas cum Jansenio. Id hæctenus, ut par erat non præstitisti, imo ne tentasti quidem: ergo ad scopum non tendis, quem tibi præfixisti.

Imo pergis: nam assevero 2. *Me non fucatè, sed omni sinceritate in prædictis articulis reiicere, quidquid in illis Scholæ Catholice V. G. Thomistica reiiciunt.*

Respondeo: reiicis Eximie Domine quidquid reiiciunt Thomistæ? Non possum, quin tibi gratuler. Ain enimverò, nuntium remittis palam, apertè, disertis verbis sensui Janseniano? Tandem Vir es. Quis enim Thomista id palam, apertè, disertis verbis non facit? Vel hic tibi non constas, vel aliud sentis, aliud loqueris, quod est contra bonam fidem, vel certè plena mihi tecum hodie erit concordia. Obsecro speciatim id præsta, quod modo in genere elocutus es: sed ad exceptionem tuam mavis adhærescere. Reiicis totum id, quod Thomistæ reiiciunt præscindendo à sensu Jansenii. Capiro quid velis. Sed an fatis te securum, & probatum existimas, si ubique Thomistarum nomine & auctoritate ac fide abusus imperitis illudas? Subdolo hoc artificio Maximini Arianorum Episcopi morem imitari videris, qui pressus ab Augustino ut suæ fidei professionem faceret, adigi vix potuit, ut præter Ariminensis Concilii genericam quasi fidem profiteretur. Ita refertur in collatione Augustini cum Maximino tomo 8. operum novæ editio-

nis his verbis: *Augustinus dixit: ut cito agamus quod instat, dic mihi fidem tuam de Patre & Filio & Spiritu Sancto, liceat mihi dicere vel si mavis postulare: ut cito agamus quod instat dic mihi fidem tuam de constitutionibus Pontificum in quantum Jansenii doctrinam in sensu auctoris condemnant. Maximinus respondit: si fidem meam postulas, ego illam teneo fidem, quæ Arimini à trecentis & triginta Episcopis, non solum exposita, sed etiam subscriptionibus firmata est. Eximius respondet: Ego illud teneo & reiicio quod tenent & reiiciunt Thomistæ. Augustinus dixit: jam dixi & hoc ipsum repeto, quia respondere noluisti: Dic fidem tuam de Patre & Filio, & Spiritu Sancto. Liceat mihi dicere quid diverticula quæris recurrendo ad Thomistas, dic fidem tuam de sensu Jansenii. Maximinus respondit: cum enim non defecerim à responsione, cur accusor à tua religione, quasi responsum non dederim? Eximius respondet, an non abundè ad quæsitum respondeo & Catholicum me exhibeo, dum profiteor me eadem tenere & reiicere, quæ Thomistæ tenent, & reiiciunt? Augustinus dixit: propterea dixi te respondere noluisse, quia dum ego quærerem, ut diceres mihi fidem tuam de Patre & Filio & Spiritu S. quod & nunc posco, tu mihi non dixisti fidem tuam, sed nominasti Ariminense Concilium. Fidem tuam volo nosse, quid credas, quid sentias de Patre & Filio & Spiritu Sancto. Si dignaris ore tuo audiam. Noli me mittere ad ea scripta, quæ modo aut præ manu non sunt, aut eorum auctoritate non teneor. Dic quid credas de Patre & Filio & Spiritu Sancto. Liceat mihi dicere: nominas quidem Thomistarum fidem ac doctrinam (quamquam neque hanc expleas) fidem tuam volo nosse, quid credas, quid sentias de damnatis Jansenii propositionibus in sensu auctoris. Si dignaris ore tuo audiam. Noli me mittere ad Thomistas, quorum auctoritate non teneor, neque enim Thomistæ regula fidei sunt, aut irrefragabiles controversiarum iudices. Ad suam instantiam distinctius tandem aliquod responsum retulit Augustinus: ego vero nihil. Ne indigneris Vir Eximie, si palam cogitationes meas eloquar. Imitari videris germanos illos rusticos homines, qui quoties de sua Religione interrogantur, Principis sui ac Domini nomen ac fidem credere se protestantur: Quidquid egeris, responsum ulterius ex eorum ore non extorquebis quam, teneo ac reiicio, quidquid Princeps aut Dominus meus tenet ac reiicit. Sic tu, quoties à te fidei tuæ ratio poscitur, quoties urgeris, ut te, tuamque doctrinam à Janseniana justo aliquo discrimine sejungas, nihil aliud, quam Thomistarum nomen ac fidem imploras. Teneo clamas quidquid Thomistæ tenent, reiicio*

E

quid-

quidquid Thomistæ reiciunt. Hic tibi metam figis, à qua tamen longè manes remotissimus, quantum ad hæreticum Jansenii sensum. Toléranda sit in rusticis hominibus illa simplicitas, aut inscitia, certè in Eximio Doctore & Lovaniensi, & Batavo pugile, non videtur tolerari posse. Quasi per te ipse stare non possis, aut assurgere, nisi velut hederæ centum claviculis, sic tu te totidem phrasibus trunco cuidam, aut arbori Thomisticæ affigas, alias humi repturus. Animadvertis Eximie hanc professionem ad scopum tuum nihil conducere?

Tertium conatum videamus num præcedentibus futurus sit felicior: *superest tertium, scribis, quod obtinendo proposito mihi scopo judicavi accommodum, hoc videlicet, ut ostenderem, debitam me præstare, & huc usque præstitisse constitutionibus Innoc. X. & Alex: VII. observantiam. Hunc in finem (ut reliqua præteream) declaravi eandem me iisdem deferre reverentiam, quam iisdem detulere Episcopi quatuor de quibus supra.*

Respondeo: Præclarum scilicet observantiæ specimen quod supra exhibui, & nemo, ne juratissimus quidem Jansenista, neq; Arnaldus ipse detrectat, sed quid sibi vult illud *ut reliqua præteream*? Sanè nihil ego *reliqui* invenio, quo plus præstas, quam hic præstare te dicis, & foederati tui *Protestantes* (*Supplicantes* volui scribere semper hic erro) hæctenus præstant. Quæ quæso *reliqua* præteris? Enumera illa, si sapias, enucleatius, neque verearis Lectoris fastidium, cui crambem toties recoctam ingerendo, moves nauseam. Non movebis, si varia longo ordine exhibeas reverentiæ tuæ erga Constitutiones Apostolicas specimina. Aliquid in hoc genere apportabis novi, quodque boni omnes percipere gestiant. Vides, ut existimo, Eximie Domine, nam me tacente res ipsa loquitur, quod hæctenus nihil profeceris ad scopum, quem primo loco tibi proposueras, forte meliorem in cæteris successum tibi polliceris. Videamus, qua ratione eo nitaris.

§. II.

Scopus alter à quo Eximius aberravit.

Hunc nobis exhibes Epistolæ tuæ §. 7. his verbis: *scopus secundus dissertationis est, ostendere, quod nulla veri specie afferri queat, doctrina de gratia per se efficaci, per constitutiones Innocen. X. & Alex: VII. quidpiam fuisse detractum. Hoc te affecutum triplici iterum ratione pugnas 1. Ostendendo quod ipsimet Summi Pontifices præfati, declararint post condemnationem famosorum articulorum nullatenus se per suas respectivè constitutiones damnasse gratiam per se efficacem.* Rel-

Respondeo distinguendo, quod assumis: Pontifices, si qui id declararunt, declararunt id de quavis gratia per se efficaci, etiam illa, quæ non distinguitur à Janseniana: nego. Declararunt id de gratia aliqua per se efficaci, si quæ sit, quæ diversa est à Janseniana, transeat. Atque hinc sic assumo: atqui argumento nullo solido vicisti unquam, imò ne conatus es ostendere hæctenus, gratiam per se efficacem à te assertam esse aliam, à gratia per se efficace Janseniana: per viam igitur hanc nec pervenisti hæctenus neque pervenies ad scopum secundum.

Ratio secunda est inquis, quod doctrinam meam sub illis exhibuerim terminis, ut *pateret ad oculum nihil doctrina mea cum propositionibus damnatis esse commune.*

Respondeo: doctrinam illam tuam sub illa variarum phrasium veste, nec Jansenius, si viveret improbaret, etiamsi nullum à Sede Apostolica doctrina ejus vulnus accepisset, & gratiam illam tuam, quamvis sub peregrino habitu velut foetum suum germanum amplecteretur. Quod ipse tu Vir Eximie satis perspexisti, dum tua adeo nihil interesse proclamas, quibus utatur loquendi modis Jansenius, dum nempe rem ejus ipsam tu habeas, de equo, non de phaleris sollicitus, pluris sponsam, quam vestes ejus facis. Id ni foret, quemadmodum vestes abiicis sic & sponsæ mitteres libellum repudii, & in vitam cum batava ista amafia Societatem, non tam disflueres, quam repentè præcideres atque abrumperes, & sic scopum primarium, quem præfigere tibi debueras unicum, feliciter attingeres, ad quem hæctenus allata, te minimè promovent.

Tertia tua ratio ut scribis hæc fuit, quod verisimile nequaquam sit, plurimas tum Cleri, tum regularium Ordinum sive Academiæ, sive Scholas, dogma de gratia per se efficaci esse amplecturas, si vel per suspicionem subodorarentur, constitutiones sæpe memoratas dogmati isti adversari.

Respondeo: vel Academiæ istæ & familiæ Religiosæ, gratiæ per se efficaci propugnatrices de quibus loqueris, discrimen aliquod justum & verum inter suam, & Jansenii doctrinam esse judicant & agnoscunt, vel non: si judicant & agnoscunt, atque adeo Jansenii errores ejurare neque formidant neque detrectant, quid illæ te juvant, eisdem ejurare formidantem, & pervicacissimè detrectantem? Si non judicent, neque agnoscant, & propterea, more tuo tergiversentur, ac detrectent anathema dicere Jansenio, in eodem luto hærent, in quo merfus tu es, adeoque non habes ab illis unde te purges, atque ita quam nullius ponderis sit hæc tua ratio, nemo non videt, & tamen tantum tibi in ea places, ut mihi comiter exprobres, quod eam *pisco*

mutior transiverim idque non semel iteras, tam falsa tibi videtur, & arguta hæc expostulatio. Ita est Ex. Domine, sic transire soleo, quoties occurrit frivolum quiddam, ac responsione indignum: toties sum pisce mutior. Hic meus est mos. Hoc me silentium Augustinus docuit, simul dolum & artificium detegens, quo malarum causarum Patroni, solent multa ad rem non pertinentia suis scriptis inferere *si ad ista omnia respondere voluero*, inquit in collatione cum Maximino supra relata, *id etiam ego agere videbor, ne veniatur ad causam*. Existimasne adeo fungum esse me, ut non intelligam, quo consilio, tam multa parerga & historiunculas disputatiunculis tuis interferas, ad quæ plures e nostris responderunt ad satietatem? Quo vergant tot scopi, veluti totidem dissolutæ scopæ? Ut nempe me à vero & germano scopo avoces, & in ludicris spectaculis detineas. Si vis ut loquar, affer aliquid te, & tuâ causâ dignum. Falleris, si alias quidquam responsi præstolaris. Ingenuè profiteor ad illa frivola semper ero mutus ut piscis, interim rem agam, neque te dimittam, nisi sic dimiseris Jansenium, ut dimittendum statuunt Romani Pontifices & Ecclesia universa Pontificum decretis consentiens, præscribit.

§. III.

Scopus tertius, quem Eximius tetigit, sed sine fructu.

Tertius scopus his verbis expressus est: *non defuisse, tum apud A catholicos, tum apud Catholicos, qui ex constitutionibus illis intulerint doctrinam de gratia per se efficaci ab Ecclesia Romana damnatam esse.*

Respondeo quidquid hic contendis Vir Eximie ultrò largior: unde non est quod probando te fatiges. Accipe, quod do, & si potes concludere: Non defuerunt, nec e Catholicis, neque ex iis, qui se ab Ecclesiæ gremio sejunxerunt, qui concluderint ex Pontificiis constitutionibus, doctrinam de gratia per se efficaci esse proscriptam: Esto Non defuerint: Ergo Eximius Martinus de Swaen Jansenista non est, nec ullo suo merito de hæresi suspectus, qui præcipuus scopus est, quo collimare omnia debeant, quæ ad propositum faciunt. Placetne conclusio Magister Eximie? Placet enim verò: sed quærendum mihi erat, estne legitima? An ullo pacto fluit ex iis, quæ largitus sum? Nihil minus: Certè illud ipsum quorundam Catholicorum & Heterodoxorum concursus iudicium, causæ tuæ magis obest, quam prodest:

dest : Nam vel prudens , fundatum ; & verum est hoc iudicium , vel falsum : si verum , & illud agnoscas , errorem tuum prodis , nec , quod pessimum est , hactenus detestaris : si falsum est , effice id quæso quamprimum argumento quodam solido , & unà declara te gratiam per se efficacem à Janseniana diversam statuere , tum demum rem effeceris Viro dignam , neque chartæ facies & temporis dispendium , ne addam nominis , ut fecisti hactenus. Sed vereor , ut ad conatum adeò laudabilem assurgere tibi animus sit : Quà enim ratione posses à Jansenio tuo avelli ? Nihil tu ipse magis amare videris , quam istam affinitatem , si non iudicio tuo identitatem , inter Iansenianam gratiam , & eam quam Thomisticam ad declinandam invidiam , nunc quidem appellare mavis , ita plus satis tua prodit tergiversatio. Plures sunt è maximè devotis Iansenio , qui ex quo tempore didicerunt non ita ex voto rem suam Romæ agi , hanc nobis cantilenam occinere cœperunt : paratos se , & in formulam Alexandri jurare , & ejurare quidvis , modo datur , & liceat sibi securis , gratiam per se efficacem defendere. Quo pacto ita volunt ? Nisi , quia sentiunt , salvum sibi manere suum Iansenium , quamdiu salva maneat gratia per se infallibiliter efficax ? Mihi quidem hic eorum sensus displicet , sed an tibi non probatur Vir Eximie ? Sin minus probatur , agnosce amabo , & palam doce inter gratiam , quam Thomisticè per se efficacem vocas & ais te profiteri , & illam , quam Iansenius asseruit , verum quoddam discrimen intercedere. Quamdiu huc non eniteris , vides opinor , quomodo ex illo tuo scopo , quem attigisti , & quâ ratione scopos sexcentos alios , negotio non majori posses attingere , immissa sagitta in te resiliat , & plagam tuam non sanet , sed exasperet.

§. IV.

Scopus quartus , quem Eximius non tetigit.

IS erat scribis §. 9. ostendere quid mali natum sit in Ecclesiam derivari ex illorum sententia , qui ex constitutionibus Pontificiis inferunt dogma gratia per se efficacis damnatum esse. Mala autem illa deinde sex enumeras : singulis aliquod remedium lubens præscribam , quamquam & hic scopus , quemadmodum proximè superior , spectet ad scopas dissolutas.

PRIMUM MALUM.

Est diminutio Auctoritatis SS. Augustini & Thomæ.

Respondeo, timor hic est panicus Eximie Domine: vel enim metuis, ne vilescat utriusque Sancti Doctoris auctoritas apud Catholicos, vel apud Heterodoxos, vel apud utrosque simul: apud nullos autem eorum periculum est vel minimum, quod sic evinco: Agamus primo de Catholicis, de illis enim æquum est, ut magis solliciti simus. Catholici isti omnes, qui proscriptam esse existimant doctrinam de gratia per se efficaci, simul existimant, & tuentur mordicus doctrinam istam neque Sancto Thomæ usquam neque Augustino placuisse, quare nullum periculum est, ne apud eisdem Doctorum istorum, quos à se stare credunt, vilescat auctoritas. Iam videamus de hæreticis: Nihil illi tribuunt Pontificum constitutionibus quibus non obstantibus clamabunt Augustinum totum esse suum, ut clamabat Lutherus: fidei professionem ex ejus avulsis & malè inter se commissis laciniis contexent, ut contexere se posse gloriabatur Calvinus, sibi indent cognomen Augustini, ut sibi indidit Wicleffus: uno ore clamabunt, se esse Thomistas, ut in libro adversus Scultetum clamat Petrus Jurius & hoc semper habebunt magnificentum & ingens, ut Pontificum Sanctionibus opponere possint magna Augustini & Thomæ Nomina: undè ergo vilescet aut periculum ullum subibit Sanctissimorum istorum Doctorum existimatio? Patet itaque quod dicebam, timorem hunc planè esse panicum. Quod si jacturam aliquam nominis aut auctoritatis pati possent Augustinus & Thomas, certè non aliundè eam paterentur, quam quod in damnatorum dogmatum patrocinium maleferiata quædam ingenia utrumque reluctantem trahant, & in hunc finem interdum ita extollant immodicè, ut cum Pontificiis Decretis non tantum committant, sed ipsis æquare videantur Scriptoribus Hagiographis dum non tam Augustinum & Thomam, quam sua somnia venerantur, quæ sub eorum umbra securè depereant. Hos insectare, his irascere, Iansenium tuum exagita, invade Arnaldum, non eos, qui Thomam & Augustinum Ecclesiæ Romanæ, Innocentio X. & Alexandro VII., ut eadem sentientes, vindicant, sed non ausis pugil Batave, qui si animi tui sensa, quæ nunc silentio aliquousque prodis, apertè exponeres, ipse fatereris ac contenderes, Augustinum & Thomam, Iansenio patrocinari in damnatis

natis suis articulis , in quo si fallor , falsitatis me redargue , quod non facies , nisi pertinaciam ponas. Ex hoc oritur quod metuis.

SECUNDUM MALUM.

*Estque Confirmatio A catholicorum calumniantium ,
Ecclesiam Romanam damnasse doctrinam S. Augu-
stini & quod pejus est S. Pauli.*

Respondeo : hæc credo te , tuosque religio tenet , quo minus ju-
diciū submittatis constitutionibus Pontificum , quâ parte sen-
sum Jansenii damnant : nam ut testis est è tuis aliquis Auctor libelli ,
cui titulus : *Reflexion de Religion & d'etat sur le Formulaire &c.* pag.
8. & 9. si solenniter profiteamur cum juramento sensum hæreticum , in
quo V. Propositiones damnata sunt , esse sensum Jansenii , agnoscendum
erit doctrinam S. Pauli , & S. Augustini , in materia de prædestinatione
& gratia hæreticam esse. Pergit ad finem paginæ 9. Apparet ex lectione
Jansenii , ejus doctrinam non esse aliam , nisi illam , quam S. Augusti-
nus sustinuit contra Pelagianos : atque ea unica ratio est quare Religionis
Zelatores (nonne & tu ex illis es Doctor Eximie ?) Quare inquam
Religionis Jansenianæ Zelatores tanta cum firmitate recusent agnoscere
V. Propositiones in sensu damnato esse Jansenii : neque hoc unius tan-
tum de communi Janseniano grege judicium est : lectionem eam jam
pridem veteranus factionis Magister Arnaldus præscripsit in apologia
Jansenii in præfatione ita docens : *Doctrina Iprensis Antistitis , non est
alia , quam S. Augustini.* imo quod ibidem subdit : *non potest sine volun-
taria , & portentosa pertinacia negari , propositiones Bani , quæ reperi-
untur in Jansenio , esse puncta capitalia doctrinæ S. Augustini : & iterum :
Augustini doctrina per Iprenses Antistitem potentissimè stabilita est.* De-
nique Jansenius clarissimè & solidissimè explicuit caestem S. Augustini
doctrinam super materia de gratia. Et erit post hæc aliquis , qui citra
immanem calumpniam in Romanam Ecclesiam , asserere possit , per
constitutiones Pontificias proscriptam esse Jansenii doctrinam , quæ , ut
idem Arnaldus ibidem scribit , *non est alia quam S. Augustini ?* Quid
hoc aliud esset , quam confirmare A catholicos , dum doctrinam Janse-
nii (quam nil nisi Paulum & Augustinum spirare dicunt) expro-
brant à Pontificibus esse damnatam ? Quid inquam hoc aliud esset ,
quam Paulum & Augustinum cum Pontificibus committere ? nam ,

ut

ut iterum Arnaldus repetit : *Iansenii propositiones damnari non possent tamquam heretica , aut tamquam erronea , nisi Sacra Sedes & tota Ecclesia de approbatis erroribus , & hæresibus accusentur.* Huc metus tuus prospicit Vir Eximie , ne , si ostendatur , doctrinam tuam de gratia per se efficaci , quam non audes asserere diversam esse , & hoc silentio satis prodis esse eandem cum doctrina Jansenii , si inquam ostendatur illam Pontificiis decisionibus esse contrariam , contendant inde Calvinistæ , quibuscum agnoscis in hoc puncto plenam tibi esse concordiam , Pontifices hanc doctrinam in Jansenio proscribentes , opposuisse se Pauli & Augustini placitis , atque ita quo hunc scopum magis promotes hoc altius Janseniano luto te immergis. Malo huic remedium præscribet responsio sequens.

TERTIUM MALUM.

Est obstaculum conversionis prætensè Reformatorum.

Respondeo : studium & zelum tuum probo Vir Eximie , modo sit secundum scientiam. Rectè facis , cum de tollendis obicibus , qui fratres nostros devios remorantur , tam sollicitè cogitas. Verum malos medicos imitari videris , qui ægris indulgendum existimant , quidquid appetunt ; subducendum , quidquid averfantur. Putasne tam mirificè te levem esse & misericordem , cum tam multum judicas hæreticis esse tribuendum ? Ego crederem crudelem esse me , si essem sic misericors. Si hæc te agit misericordia , cur non das hæreticis , quod ipsi se ex Paulo & Augustino invictè conficere plenis buccis gloriantur , nulla esse hominis in hoc statu æternæ vitæ merita ? Ita ex Iansenii , & Arnaldi tui , tuisque principiis manifestè se colligere jactat laudatus à te Iurius , in colligendo hic minimè infelix. Cur id non indulges , & illo indulto , cur non sis æque liberalis in cæteris , pro quibus nomen & Pauli & Augustini usurpant ? Ita multiplex fiet ad vos Calvinistarum accessio , aut vos verius ibitis magnis passibus ad ipsos. Permite interim , ut medici longe peritioris , & ab Ecclesia approbati ego instructiones sequar. Is est S. Ignatius , ne exhorresce , Vir est mitissimus , & summo ardens hæreticorum amore , licet hæreses oderit odio vaticano , & simile semper odium filiis suis inspiraverit. Is in aureo suo de exercitiis spiritualibus libello quoad omnia à Paulo III. approbato hanc inter cæteras regulas *ut cum orthodoxa Ecclesia verè sentiamus* decimam septimam tradit his verbis, *Neque itidem*

dem prædicanda, & inculcanda gratia Dei usque adeo insistendum, ne serpere inde possit auditorum animis lethalis error, negatâ liberi arbitrii nostri facultate. De gratia ergo ipsa diffusè quidem loqui fas est, Deo aspirante, sed quatenus in gloriam ejus uberiolem redundat, idque juxta modum convenientem, nostris præsertim temporibus: ne & liberi arbitrii usus, & operum bonorum efficacia tollatur. in iisdem regulis multa saluberrima contra lapsos in fide præscribit remedia, & inter cætera quædam tuo morbo curando peridonea, quale illud est quod Regulâ primâ præcipit: *sublato, inquit, proprio omni judicio tenendus est semper paratus promptusque animus, ad obediendum veræ Christi sponsæ, ac Sanctæ Matri nostræ: & decimâ tertiâ tamquam summè necessarium injungit, ut ipsi Ecclesiæ Catholice omnino unanimes, conformesque simus* (audi quousque) *si quid, quod oculis nostris apparet album, nigrum illa esse definierit, debemus itidem, quod nigrum sit pronuntiare, immane quantum ab hac obedientiæ cæcitate hæcenus distas Eximie, & tamen ea necessaria est, ut cum orthodoxa Ecclesia verè sentiamus. Attende quæso rationem quæ ad cæcam hanc obedientiam, Ecclesiæ filium movere debeat & his verbis subnectitur: *indubitatè namque credendum est eundem esse Domini nostri IESU Christi, & Ecclesiæ orthodoxæ, sponsæ ejus spiritum, per quem gubernamur, ac dirigimur ad salutem.* Et huic spiritui tu auscultare detrectas & solenniter definienti fidem habere renuis: sed de eo actum est supra, illud unum modò voveo, ut hæ regulæ medicina tibi sint ad salutem. Nunc ad propositum redeo. Miror & doleo Vir Eximie, id à te recenseri inter obices, & obstacula, quo nihil orthodoxis scriptoribus visum est aptius ad applanandam viam. Estne obicem ponere fratribus, ad Matris suæ Ecclesiæ Romanæ gremium reverfuris, manifestè illis ob oculos ponere fœdos Lutheri & Calvinii lapsus in materia de gratia & libero arbitrio, in qua Paulum & Augustinum suos esse falsò gloriantur? Ego hæcenus existimavi, & etiamnum existimo, id esse obicem tollere. Estne obicem ponere Iansenium, quem, ut Calvinii sui sincerissimum interpretem venerantur ac suspiciunt, cujus lectione in suis se placitis confirmari palam asserunt, solidissimis rationibus impugnare, & pluries in ipsam veritatem impegisse, luculenter ostendere? Estne obicem ponere, sententias commentis Iansenianis affines ablegare, tamquam non dissimili asperfas fuligine? Quid quæso magis, aut æque errabundos illos, potest ad nos pellicere, quam si vicerimus illos in errore manifesto veritari? Et tu adhuc quereris obicem à nobis Hæterodoxis poni, quo minus redeant ad matrem, dum sententiam de*

gratia per se efficaci tuo sensu intellectam, quam non ausis agnoscere esse aliam, quam, quæ à Iansenio asserta fuit, impugnamus eo modo, qui illius errori directè oppositus est? Audi quid de hoc negotio ce-
 seant Academia nobilissimæ Moguntina & Herbipolitana, de redu-
 cendis hæreticis, quibus circumcessæ erant, maxime sollicitæ, quæq;
 reducendi artem longo usu dididerant. In litteris ad Clementem VIII
 Herbipolitana sic pronuntiat *Beatissime Pater, Pontifex maxime, inau-*
divimus in hac Academia nostra Herbipolensi inter nonnullos Theologos
Catholicos, non ita pridem excitatam de divina gratia vi, & efficacia
controversiam modo in Vrbe tractari, valdè dolemus è dono gratiæ alias
homini ad pacem dato, controversiam moveri; veremur etiam ex hac
parva scintilla, magnam in Ecclesia flammam, quam Deus clementer
avertere dignetur, oriri posse; utinam & sectarii in Germania, quando
ad eos fama deferetur, aliquot è Catholicis Theologis opinari, per divi-
nam gratiam sic hominis prædeterminari voluntatem, ut nequeat cum ejus-
modi motione adjungi dissensus, non magis confirmetur in sua semel erro-
ris sententia concepta de libertate nobis per caelestis gratiæ potentiam erep-
ta &c. Moguntina vero Bellarminum & Stapletonum impensè laudat,
 quod viam illam institerint in revincendis Calvinistis, quam ego pro-
 bo maximè, tuque improbas. *Constat*, scribit ad eundem Pontificem,
 Doctissimos quosdam Theologos, nominatim Illustrissimum Cardinalem
 Bellarminum, & Thomam Stapletonum, sententiâ illâ, quam Molina
 sequitur, nixos, Calvinianorum dogmata hætenus evertisse, & Concilii
 Tridentini sanctiones, defendisse, quo præsidio si destituti fuerint, tum
 ingens apud Catholicos obruetur scandalum; tum causa præbebitur Cal-
 vinistis quasi de parta contra nos Victoria triumphandi &c. Liceat his
 domesticum adjungere testimonium Doctissimi Suarezii qui illam
 expugnandi, & convertendi hæreticos methodum, tamquam aptissi-
 mum instrumentum, inspiratam S. Ignatio existimat & ab eo dima-
 nasse in universam Societatem, quam speciali modo elegit Deus, ad
 devios à fide, in viam salutis revocandos, ita scribit tom. 4. de reli-
 gione lib. 9. cap. 5. *Occasionem fumo advertendi zelum, quem nunc*
habet Societas, rectè explicandi concordiam gratiæ cum libero arbitrio,
& convenienter loquendi & accommodatè ad resistendum Lutherò, aliisq;
hujus temporis hæreticis, eundem fuisse in Patre nostro Ignatio, & vel
ab illo in Societatem manasse, vel eundem spiritum, qui hanc religionem
movet ad resistendum hæreticis, hujus esse doctrinæ auctorem. Ita illi sen-
 ferunt, quorum prudenti judicio plus defero, quam inani tuo timori.
 Vis ex me intelligere, qui potissimum hæreticorum ad veram fidem
 con-

conversionem impediunt? Loquamur quod res est: illi ponunt obicem (ne dicam, tu ponis) qui Calvinii in hac parte probant dogmata, qui triumphum materiam probent, ex qua de nobilium, nec paucorum ad se papistarum accessione verè gloriantur: cur enim, inquit, Samuele Maresio Duce in Apologia pro Jansenistis contra Romanum Pontificem & Jesuitas, cur non rectè sentiamus in cæteris, quæ Papistæ oppugnant, qui rectè sensisse nos hæcenus in uno ex capitalissimis dogmate, fatentes habemus ipsos Papistas, quos antea inimicos fenseramus: pergant modo Augustinum volvere eâ, quâ cæperunt diligentiam, mox nobiscum conspirabunt in iis quæ de Cæna Dominica constanter credimus, neque major difficultas erit de cæteris. Hæc illorum non inanis gloriatio: sed pergamus. Illi ponunt obicem, qui communem Matrem Ecclesiam fastidiunt & in Romanos Pontifices irreverentes sunt. Reducere ad Matris gremium Heterodoxos cupis. Laudo. Sed vide, ne quos unâ manu reducis, abducas, & seducas altera. Certe non video, quid magis possit abducere & seducere, quam, si te ipsum intelligant, Theologum esse non tam Romanum, quam Jansenianum, & cui constitutiones Pontificiæ graves sint. Si te ipse amas, & proximi conversioni studes, per salutem tuam oro te, audi Christi Vicarium. Qui Christi oves sunt vocem ejus audiunt. Romanis aliquid plus, quam Lerdamensibus oraculis tribue. Quod ni facias frustra aliquem laboris tui fructum expectas, & quod plus est, animam ipse tuam, quâ nihil tibi potest esse carius, præsentissimo exponis discrimini. Utinam verbis hisce meis, quæ mihi singularis in te amor dicat Vir Eximie, tam potens cælestis auræ sibilus aspiret, ut obicibus omnibus altior, quos Magistrorum tuorum auctoritas, amor gloriæ, quique homines retrahit à palinodia pudor, solet obvolvere, veritati tandem manum utramque des, ita non tibi soli, sed quos reduces, fratribus proderis plurimum. Hæreat altè infixæ menti tuæ hæc Christi vox: *quid prodest homini si Univerſum Mundum lucretur, anima verò sua detrimentum patiatur?*

QUARTUM MALUM.

Sunt, *criminationes injuriosæ & persecutiones adversus gratiæ per se efficacis defensores, illos etiam, qui Jansenio minimè favent.*

R Espondeo. Injuriosas criminationes odi cane pejus & angue: sed quis criminatur? & ut tua phrasi utar, quis persequitur gratiæ

tiæ per se efficaciæ defensores, qui Iansenium apertè ejurant? Thomistas hic designare cupis, ita colligo, quis eos iniquè vexat? Non dissimulor bella quandoque scholastica gerimus, sed amica, quæ potius ad scholasticæ militiæ exercitium faciunt, quam ad dissensiones animorum, gladiis obtusis pugnamus, neque ullum vulnus infligimus. Thomistarum doctrinam censurâ notari vetuit Roma, prompti paremus, notâ nullâ afficimus. Nescio undè tam meticulosus tu sis Vir Eximie, qui Magistrum habuisti cognomento *intrepidum*. Pone hunc timorem res Thomistarum est in vado.

QUINTUM MALUM.

*Turbæ frequentes variis in Ecclesiis successu temporis
ciendæ.*

Respondeo: desinant Iansenistæ esse *publica tranquillitatis perturbatores*, quales illos testatur Alexander VII. Ponant contumaciam, & mali isti corvi, pejora ova non excludant, redibit sua Ecclesiæ serenitas, non facilè deinceps perturbanda, nisi videremus, & longo observassemus usu, hæresim ex hæresi semper nasci, & novi aliquid monstri subolescere, ut ex Calvinismo Iansenismus prodiit, ex illo Quietismus, quem in cunis gaudemus esse extinctum utinam mater illa non sit secundo sæcunda!

SEXTUM MALUM.

Indignatio S. Sedis.

Hanc tu Vir Eximie, hanc fæderati tui & *Supplicantes* curant scilicet: hanc metuunt & quidem alpibus interjectis, qui, quod alpes transvolat, non pluris faciunt, quam inane murmur, quo imbelles animi territantur, vel potius, qui alpium oppositu vaticana fulmina penitus comminui garrunt ut non ita pridem ex tuis symmisticis aliquis scribebat: indignatio S. Sedis Ex: Martinum de Swaen sollicitum habet: quis credat? Ex: Domine nulla metuenda est S. Sedis indignatio iis, qui decreta ejus naso non suspendunt adunco, sed suspendentes publicè redarguunt, & verbis & exemplis ad debitam reverentiam compellunt. Si iratam habere verè times S. Sedem, statutis ejus citra exceptionem obtempera. Nunc reliquos duos scopos tuos inuestigemus ac videamus num feliciter in eos collimes. §. V.

Scopus V. quem Eximius tetigit infeliciter.

DE eo differis §. 10. & in illo situm ais, quod gratia per se efficax, sub triplici potissimum larva Manicheismi scilicet, Calvinismi, & Iansenismi non semel fuerit oppugnata in quo probando operosè deindè ludas conquiritis undecumque scriptis ac Iesuitarum Thesibus, inter quas sub me aliquando defensas etiam introducis.

Respondeo: quid hic tibi velis Eximie Domine, si significationem vocum consulam, vix assequor, adeò malè mentem tuam expōnis. Sub larva Manichæismi, Calvinismi, & Iansenismi gratiam per se efficacem impugnare, mihi sic sonat. Manichæo, Calvino, Iansenio vulnus infligere, ex quo obliquè ictus resiliat in gratiam per se efficacem, quod si sic accipis, jam agnoscis ultrò, hæc monstra impugnari non posse, nisi simul gratia per se efficax aliquid patiatur. Quod si de gratia per se efficaci prout à te asseritur, affirmatum cupis, facile consentio sine ulteriori probatione. Si etiam de gratia per se efficaci secundum naturam, quam Thomistæ illi induunt dictum velis parvam illi gratiam tibi debent pro ea commendatione, sed hæc tua mens non est: id unum voluisti dicere, sed non expressisti iis, quibus debuisti verbis, nonnullos gratiam per se efficacem sic oppugnare, ac si per eam Manichæismus, Calvinismus, Iansenismus suscitaretur, ita mentem tuam ex adjunctis colligo: sed inficiari nemo potest, quin ex profligatis illis erroribus, magnum argumentum sumatur contra gratiam per se infallibiliter efficacem, quæ secum dissentium absolutè pati nequeat, atque adeò non opus erat, ut probares, & Iesuitarum scripta, ac Theses evolveres eorumque testimoniis pagellas tuas farcire. Si majores tantum tuos consulisses, quos meritò præ Bajo & Iansenio suspicere deberes, Ruardum Taperum, Cunerum Petri, Ioannem à Bononia, Thomam Stapletonum, Ioannem Malderum, Ioannem Wiggers, potuisses hæc in Stapletono legisse, ut unum pro multis citem, Promp. Cathol. Fer. 6. Hebd. S. Fatetur, Calvinus, efficacem à se gratiam, quam ponit novellum esse, sui que cerebri commentum: dignum sanè dogma, quod ab homine tam impio inventum, Viri docti complectantur. Sed quid aliorum dicta accersam? Tu ipse Eximie Domine id ipsum agis, seu verius Auctores istos agere insinuas, qui Calvinistarum hodiernorum placita eadem esse cum tuis, & Catholica esse pugnas.

nas, neque audeas dicere à Jansenianis placitis esse diversa. Cum igitur Manichæismus, Calvinismus, Jansenismus hac in parte germanæ sint sorores, ejusdem Patris diaboli filiæ, quid miri est, si gratiam à te propugnatam, sororibus istis tam similem, iisdem quis argumentis impugnet, quibus hæreses istæ impugnatae & ab Orthodoxis Scriptoribus expugnatae sunt? Attendis quomodo hic tuus scopus rursus annumerandus veniat scopis dissolutis? Quis enim inde concludat, quod concludendum unice erat: Erga Eximius Martinus Swanius immeritò de Jansenismo suspectus est?

§. VI.

*Scopus sextus, quem si Eximius tetigit,
tetigit incassum.*

Dixeram, scribis Epistolæ tuæ §. 11. *me ostensurum gratiam per se efficacem in hunc usque diem stetisse inexpugnabilem, neq; hic ullatenus à scopo aberravit Dissertatio mea.*

Respondeo: Modica distinctione evanescit quidquid hic congeris Magister Eximie: Gratia per se efficax Janseniana stetit hæctenus inexpugnabilis, nego & pernego: Expugnata enim est Clarissimorum Theologorum scriptis, & Pontificum atque Ecclesiæ auctoritate fracta ac elisa est, ut Orbi notum est universo: Gratia per se efficax Thomistarum sensu stetit hæctenus inexpugnabilis, subdistinguo, id est nullo Sedis Apostolicæ judicio perculsa est, vetita est censurari (quamquam id non significet vox inexpugnabilis) transeat: id est, non est impetita iis argumentis, aut impeti non posset talibus, ut ex iis aut non possent, aut difficillimè possent se expedire Thomistæ nec nego nec affirmo, sed Eruditorum hominum ac partium studio liberorum, de hoc posco judicium. Verum de hac mihi tecum nulla fuit, certè non fuit potissima contentio: Gratiam per se efficacem impugnavi, quæ talis à te descripta est, ut existimes non posse te Iansenio valedicere, nisi isti tuæ gratiæ valedicas, & majorum tuorum doctrinæ nuntium remittas.

Rursus hoc loco genuinum te Thomistam probas Eximie Domine, & habes undè glorieris te tuum scopum attigisse, quando ut fidem facias, gratiam per se efficacem in hunc usque diem stetisse inexpugnabilem auctorem inducis, & lectoribus commendas, quo Iansenista vix alius est manifestior, & minus Thomista, aut Thomista tui similis, ut inde appareat, de qua gratia per se efficaci intendas loqui, dum con-

tendis

tendis eam esse inexpugnabilem. *Virum* scilicet *Eruditum* ut scribis auctorem libri cui titulus *Tradition de l'Eglise Romaine sur la Grace qui exhibeat Traditionem integram Ecclesie Romanae de Gratia per se efficaci*: sic ille tibi concinit tom. 3. pag. 152. super materia de Gratia non est amplius solidum disidium inter Catholicos & Calvinistas. Eodem tom. pag. 201. & 202. verba ejus fideliter latinè expressa do: *Cum discipuli Calvini deseruerint extremum, in quod se precipitaverat eorum Magister destruens libertatem voluntatis humanae, ad sustinendum jus Omnipotentiae divinae, & redierint ad justum medium sensus Ecclesiae, oportet Iesuitas ex sua parte facere tantundem, & de altero extremo, quo tutantur libertatem hominis, redire etiam ad medium sensus Ecclesiae per vera JESU Christi gratia confessionem.* Calvinistae quotquot sunt Synodum Dordracenam sequuntur, & negant, ac pernegant se à Calvini Principis sui placitis deflexisse, & contrarium asserentes mendacii arguunt ac convincunt, quos inter eminent Iurius familiaris tibi tuisq; auctor, quod proin ignorare non potestis: si fallat in eo aut fallatur, cur neque tu dum doctrinae ejus subscribis, neque hic Symmista tuus, Calvinistas in hac parte revincitis? Gaudent tamen sua dogmata quae agnoscunt, & gloriantur à Tridentina Synodo & Ecclesia Romana proscripta esse, à vobis probari, & catholica censerì, quia ubi illi Romano-Catholicam fidem fastidiunt, vos ad Ecclesiam Calvinianam magnis passibus acceditis. Et haec est Ecclesiae Romanae de gratia perpetua traditio, de qua ita gloriimini? Pharisaica enim vero, non Apostolica, Manichæa, non Christiana, hæretica, non Catholica! At moderni Calvinistae frequentius adhibent libertatis & liberi arbitrii nomen: esto, sed illo sensu adhibent, quo non repudiabat Calvinus, imo vero, quo disertè profitetur, nominis huius usurpationem pati se posse, si nempe idem significet libertas, & libentia, si quidquid ratione duce sponte & libenter velle dicimur, dicamur libere velle: si coactio aut violentia libertati opponatur, non necessitas: verba ejus ante hac aliquoties reddidi, quae non lubet iterum describere.

Audi cæteras, quandoquidem tibi tam gratæ sunt auctoris ejusdem, tibi concinentis cantilenas: pag. 189. *Concilium Tridentinum*, ait, *proprie non condidit aliquod decretum, in quo ullum genus gratia condemnat.* Quis igitur furor incessit Calvinum? Cur tantopere debacchatus est in Neptunos, ut per ludibrium compellabat Tridentinos Patres, si sententiæ illius de gratia nullum vulnus à Concilio illo inflictum sit? Cur Dordracena Synodus Calvino devotissima, toties, tam acriter sanctiones hæc Tridentinae Synodi improbavit? Si nullum genus gra-

gratiæ condemnavit , liberum itaque erit, falvis illius Concilii decretis, gratiam profiteri apertè, rotundè, sine fucis necessitantem, qualem Lutherus & Calvinus adstruxit in hoc magis ingenui præ iis, qui cum rem eandem statuunt, nomen involvunt per ambages. Quid ni id liberum sit falvis Concilii decretis, si nihil super hac causa Synodus Tridentina sanxit? Apage vesanum Concilii Tridentini interpretem.

Sed, non ex hoc solo capite tibi placuit hic scriptor, habuit & aliud forte non injucundum, quo te traheret ista siren. De Molina magnificè & sentit, & loquitur atque adeo de iis omnibus, quos appellare vobis placet Molinistas. Aures purga & arrige Vir Eximie: ita canit pagina 150. *Si Calvinus & Molina secuti fuissent traditionem & Sanctos Patres, primus ad salvandam omnipotentem IESV Christi gratiam, non rejecisset liberum arbitrium, secundus ad salvandum liberum arbitrium, non negasset omnipotentem Dei gratiam: ambo in oppositis suis erroribus aequè cæci.* Et quasi parum illi sit Molinam Calvino æquiparasse, altius aturgit pag. 151. *Calvinus in materia de gratia minus injurius est Deo, quam fuerit Molina; rationem subnectit, quia ille defendit jus Dei in creaturam, hic videtur se declarasse pro creatura contra creatorem.* pergit pag. 182. *Discipuli Calvinus quantumvis heretici in eo superant Molinistas, quod rationibus inducti intellexerint liberam cooperationem voluntatis cum gratia efficaci, redierintque ad doctrinam discipulorum S. Aug. & Thomæ.* An non juvabat ad hanc cantilenam aures adferre purgatas? Pejor est Molina Calvino, & quo non? Sed bene habet, quod ab iis solis talis habeatur Molina, qui Romam ipsam habent ut Massiliam; undè gloriosum potius ipsi est cum Principe Orbis Ecclesia, & Urbe Sacrorum Domina, Religionisque custode iisdem affici contumeliis, iisdem probris insigniri.

Si necdum cantilenarum istiusmodi tenet satietas, en tibi aliquid ad lyram Jansenii factum pag. 465. *Gratia sufficiens, sine qua peccatum vitari non potest, non est necessaria, ut peccatum possit imputari peccatori, in presenti statu natura corruptæ.* Quid videtur Eximie Domine nonne bellissimè concinit Iansenio? Nonne si hæc vera est, vera debet esse Ianseniana 3. *Ad demerendum in statu natura lapsæ, non requiritur in homine libertas à necessitate.* Et hunc tu nobis auctorem commendas, dum Iansenismi suspicionem procul à te Epistolâ hac Apologeticâ amoliri cupis? Non capio, semper sic suspicionem illam amoliri studes, ut videaris altius eam Lectorum animis velle infigere. Fortè tibi placet hoc Auctoris tui effatum, quia ejusmodi est, ex quo populo commendare possis Confessarios istos, qui vulgo rigoristæ audiunt,

diunt, ut commendabas in tua declamatione Quodlibetica, tamquam mitiores, quosque facilius peccantium misereat, quam misereat istos, quos vulgo depingitis ut laxos: sciunt quippe, aiebas, certè sic suis placitis convenienter existimant rigoristæ illi, istos reos auxilio fuisse destitutos, sine quo peccata vitare non poterant, adeoque non esse magnopere iis irascendum, sed condolendum potius.

Nunc altiore voce musicus tuus intonat pag. 465. *Necessitas gratiæ sufficientis ad evitandum peccatum inventum est inimici gratiæ IESU Christi, & artificium, per quod in Ecclesia reviviscat Pelagianismus, vel potius introducatur novus Pelagianismus primo periculosior, & magis impius.* Succinis ut ille præit Eximie Domine, & censuras à probato tibi auctore latas, etiam probas? Pelagianismum in Ecclesiam invehunt primo deteriorem, quotquot cum Romanis Pontificibus & Ecclesia universa gratiæ sufficientis necessitatem adstruunt, & Manichæismum vestrum excindunt? Erubescis, salva res est, non audes, pudet te temeritatis, qua se auctor tuus sivit abripi; certè pudere deberet.

Colligamus modo quo pacto scopum tuum hic iterum assecutus sis: Lutherani, Calvinistæ, Iansenistæ tuentur gratiam per se efficacem: tuentur illam quidam etiam è Catholicis, sed Catholici isti Lutheri, Calvini, Iansenii sententiam agnoscunt legitimè damnatam verèq; hæreticam esse, & rationem se inire pugnant gratiam per se efficacem propugnandi à Lutherana, Calviniana, Ianseniana longè diversam: Eximius noster licet id fortè quoque daturus sit de Lutero, forte & de Calvino, de Iansenio dare detrectat, Calvinistas recentiores habet pro Catholicis, rationem non ostendit se inire aliam propugnandi gratiam per se efficacem, quam ineant Calvinistæ & Iansenius ipse. Ergo Eximius noster immeritò suspectus est de hæresi, neque quidquam habet commune cum Iansenistis. Frustra fatiges te Magister Eximie ut ostendas ex hisce tuis antecedentibus deductionem hanc fieri posse legitimè, & luce clarius apparet, te à scopo hoc qui Primarius esse debuerat, aberrasse quam longissimè, ut minimè peccasse videar, quoties tot scopos tuos appellavi scopas dissolutas: volui tamen ad singulos aliquid responsi dare, ne silentio meo insultares, &, ut fecisti, triumphares inaniter. Quod si similes scopos à vero scopo alienos posthac multiplices, ero & manebo ut supra dicebam mutus ut piscis: si quid ad rem dicere cupis, & mecum contendere, quæ de Synodi Tridentinæ & S. Augustini mente disputavi fac elidas, hæc tua debebat esse (postquam te de Iansenismi suspitione purgasses) cura præcipua: ve-

rum hoc adeò non fecisti ; ut ne tentaveris quidem , probè tibi conficius , arcem vestram nulla parte magis esse debilem , & facilius expugnabilem , quam istac , licet gloriari soleatis esse firmissimam , & prorsus inexpugnabilem.

Quæ §. §. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. ad nauseam , & Lectoris etiam parum delicati fastidium rursus ingeris , jam refutata habes in Superioribus , neque mihi lubet responsa mea toties iterare , quoties eandem nœnias tibi lubet instaurare : quare propero ad Conclusionem tuam sive Epistolæ tuæ Epilogum.

Epilogus ad Epilogum Eximii.

DE Præfidiis humanis quodammodo desperans in Deo fiduciam omnem collocas , & cælo solatium expectas , quando homines tibi adeo iniqui sunt. Existimas fore , *ut veritas increata Deus tuus te hoc suo caelesti effato confortet : beati estis , cum maledixerint vobis , & persecuti vos fuerint , & dixerint omne malum adversum vos , mentientes propter me. Gaudete , & exultate , quoniam merces vestra copiosa est in calis.* Beatus es Eximie Martine ? Beatus es ? Non invidéo : sed an qui se beatos dicunt ipsi se decipiunt ? Beatus es quia homines nonnulli maledictis te incessunt , & me maledicentibus istis annumeras ? Ubi quæso , vel quando maledixi tibi ? Quando sinistri aliquid imprecatus sum , aut nomen tuum , affeci contumeliâ ? Quisquis igitur sana tibi suggerit consilia , quisquis errantem te in viam studet animo sincerissimo & benevolentissimo reducere , qualem mihi esse Deus novit , tibi maledicit ? An tu quoties Calvinistas cupis reducere , toties maledicis Calvinistis ? Non existimo. Ego te persecutus sum ? Meam credo indignationem veritus Lovanio fugisti : alii abivisse te dicunt majoris dignitatis & pinguioris , ac lautioris spartæ dulcedine invitatum , alii auctoritate aliqua majore compulsam. Quid verum sit , scis ipse. Ego non soleo duci rumoribus. Dixine ego omne malum adversus te propter Christum mentiens ? Usque adeo ego IESU Christi hostis sum , ut omne malum adversus te mentiens evomam , quia tu IESUM Christum amas ? Totus ad hanc tuam teterrimam suspicionem exhorresco. Et ego IESUM Christum amo , & nihil mihi est istoc nomine carius , ita me amet IESUS Christus : & adeo tibi minimè male volo , ut te velut alterum Ioannem in Christi IESU sinu positum videre desiderem , hoc meum votum ex intimis medullis haustum , cogitationibus tam nigris pensas ? Utinam , utinam merces tua sit

fit in cælis copiosa? Id unice opto: sed vereor, & multum vereor, ut votum hoc meum exaudiri possit, quamdiu Iansenium tantopere deperis, ut ejus sensui detrectes dicere anathema: quamdiu recentiores Calvinistas, qui à Calvini & Dordracenæ Synodi vestigiis non deflectunt, ut ipsi profitentur, hac in parte existimas sentire Catholicè. Vereor inquam, (utinam vanus sit hic metus) ne commune habeas cum Calvinistis & Iansenistis Cœlum, in quo superbi spiritus in homines superbos & opinionum suarum pertinaces dominatum, ac Tyrannidem exercent.

Sperabam fore, ut præclaris his Christi verbis abundè recreatus desineres: sed desinere non potes: *unum, pergis, priusquam finiam indicandum censui, nimirum animum mihi non esse, hisce tecum contentionibus diutius immorari, quandoquidem abundè satisfecerim.* Cur animus tibi fuit contentiones hæc suscitare primùm. Cur me nihil simile cogitantem provocasti ultrò? Cur intermissum certamen iterum renovasti? Sperabas semper exitum certaminis feliciorè, tandem, post tot irritos conatus desperas: piget tot pugnarum. Sapis, sed utinam citius sapulisses. Interim hoc habes solatii, & in eo tibi plaudis, *quod abundè satisfeceris*: solatium id tibi ereptum non volo, plaude tibi Domi tuæ quantum volueris, sed vide ut applausores habeas rectè sentientes.

Accedit, inquis, & hæc ratio, quod cum illis mihi res sit, qui in omni causa quantumvis infundata, de ultimo responso gloriam quarere videntur: Argutè, bellè! Magistraliter! Eximius Martinus provocavit ad certamen, & laceffivit pacis amantem, hæc igitur illi debetur gloria, quod pugnæ initium dederit, & hanc quoque laudem aliquis illi invidet, quod finem certamini imposuerit, & victor leges dederit, quas silendo adversarius agnoverit? Id ni fecero arrogans sim, & ambitiosus gratiæ captator. Neque me solum, sed socios meos mordet universim omnes: *in omni tibi causa, QUANTUMVIS INFUNDATA gloriam quarere videmur de ultimo responso* infelicem enimverò & miseram conditionem nostram, si filemus, ut nimium diu aliquando siluimus, si vel unus prodeat Iansenistarum Libellus, quem non statim convellimus, quia nihil novi occinit, si vel unam ratiunculam centies elisam taciti præterimus, silentium nostrum mox in argumentum victoriæ suæ vertunt Iansenistæ. Libellus ille plenis buccis invictus dicitur: ma-
ctantur illo Iesuitæ omnes; nullus est, qui possit, aut ausit hiscere: sic modestiæ nostræ & silentio insultatur: si respondemus, si nihil prætermittimus, quod solidâ responsione non enervemus, si materiam hanc inanis triumpho præcidimus, vani, ambitiosi, gloriæ cupidi

sumus : Qualis qualis causa sit , ultimi responsi gloriam aucupamur. Neque silere igitur , neque loqui Iesuitis licet. O miseros Iesuitas , & ineluctabili peccandi necessitate constrictos ! Quodque omnium est miserrimum , necessitate neminem excusante , si Iansenistis fides est.

Eximie Martine , patere candidè me animi mei sensa proloqui : nunquam gloriæ causa (Deus mihi testis est) adversus laceffentem te processi , sed misericordiâ motus , & animæ tuæ tuorumque discipulorum , qui te pro oraculo audire dicebantur , servandæ impulsus desiderio. Si gloriæ studuissem , alium mihi sumpsissem adversarium , & cui nominis plus fuisset , & plus dentium , & alia ratione certassem. Noli tibi blandiri , Vir non es tantus , ut quis te victo , magnum sibi se fecisse nomen sperare possit. Tui tuorumque amor egit me in pugnam , non gloriæ cupiditas : quare quam potui modestissimè & sincerissimè rationes tibi meas semper proposui , ut in hac rursus scriptione feci , sperans tandem aliquid profecturum me , aspirante præsertim cælesti lumine , quod errores tibi tuos aperiret , & accedente impulsu divino , qui obstinatam flecteret voluntatem. Expectationem meam fellisti hæctenus , nunc tandem per animam tuam te quæso , non meâ causâ , sed salutis tuæ Ecclesiam Matrem tuam audi : ne sis sicut Ethnicus , & Publicanus : Iansenio , quem proscripsit ipsa , valedic. Id non ego , non omnes boni dumtaxat , sed JESUS Christus à te flagitat , qui pro te sanguinem suum fudit , quod firmissimè credendum est. Noli obliquos tramites sectari , per quos girari amat tortuosus coluber : Noli inhonestas vestigare rimas , quibus elabaris , quarum hæreticos ipsos eorumque Principem Iurium pudeat : noli Phrases incassum coacervare Thomisticas , quibus Iansenianam turpitudinem veles. Cum Theodoro dic aperte anathema Iansenio prout ipse dixit Nestorio : quod si feceris acclamabo & acclamabunt boni omnes : *Eximius Martinus Swanius Catholicus est , Catholicum Doctorem Cathedra Lovaniensis admittat : Christiano illi nomen est : Catholicus cognomen.* Hæc erit ultimi responsi mei solida gloria : Doctori Eximio Martino Swanio plaudite.

EXIMIE DOMINE MAGISTER

D V.

Humillimus Servus in Christo

LOVANIÏ 12. APRILIS 1693.

ISAACUS DE BRUYN

SOCIETATIS JESU.

IMPRIMI POTERIT. NICOLAUS Du BOIS *Librorum Censor &c.*

12570
Storbs
Tica

I 11

111

12